

RAPORT ANUAL DE ACTIVITATE

PENTRU ANUL 2022

Întreprinderea de Stat
MOLDELECTRICA

CUPRINS

1	Organizarea și funcționarea întreprinderii, competență și atribuții	6
2	Conducerea și organizarea	7
3	Resurse umane	14
4	Activitatea financiară	17
4.1	Rezultatele financiare	17
4.2	Indicatori	30
4.3	Tarife	30
5	Proiecte finanțate din surse externe	32
5.1	Proiectul de reabilitare a rețelei de transport al Î.S. “Moldelectrica”	32
5.1.1	Proiectul de interconectare a sistemelor electroenergetice Moldova-România	34
5.1.2	Proiectul elaborării Studiului de fezabilitate pentru interconexiunea rețelelor electrice MD-RO	36
5.1.3	Activitatea cu suportul MESA	37
5.1.4	Proiectul Procurarea și implementarea sistemului informațional DACF și IDCF	38
6	Activitatea economică (de producere)	40
7	Securitatea și sănătatea în muncă	48
7.1	Lucrul cu personalul serviciului de protecție și prevenire	48
7.2	Traumatismul de muncă	50
7.3	Verificarea locurilor de muncă	51
7.4	Deranjamentele tehnologice în rețelele electrice ale Î.S. “Moldelectrica” în anul 2022	52
8	Protecția mediului înconjurător	54
9	Accesul la rețelele electrice de transport	57
10	Activitatea internațională	58
10.1	Interconectarea sistemelor energetice a Republicii Moldova și Ucrainei cu sistemul energetic ENTSO-E	58
10.2	Organizarea interacțiunii Operatorului sistemului de transport (OST) cu operatorii zonelor externe de dispecerizare.	59

10.3	Coordonarea interacțiunii Operatorului sistemului de transport cu organele executive și organele de lucru ale organizațiilor internaționale în domeniul energetic.	60
10.3.1	Relațiile OST cu Comitetul Executiv al Consiliului Electroenergetic ale țărilor CSI.	60
10.3.2	Relațiile OST cu Secretariatul Comunității Energetice.	60
10.3.3	Oficiul de Emitere a codurilor EIC	61
11	Piața energiei electrice	62
11.1	Consumul tehnologic de energie electrică în rețeaua electrică de transport.	62
11.1.1	Valorile normative și calculate a consumului tehnologic de energie electrică.	62
11.1.2	Analiza consumului tehnologic efectiv de energie electrică.	62
11.2	Indicatori privind continuitatea serviciului de transport al energiei electrice.	67
12	Perspectivile de dezvoltare a întreprinderii	68

Stimați domni, colegi!

Anul 2022, a fost un an complicat care a schimbat radical situația din regiune în general și cea din sectorul energetic în particular.

În loc de cele 3 zile planificate pentru lucrul în regim izolat al sistemelor energetice din Republica Moldova și Ucraina, care au coincis cu începutul agresiunii militare asupra statului vecin, regimul izolat de lucru a durat mai mult de 3 săptămâni. Acest regim de funcționare, extrem de dificil, a avut ca rezultat - sincronizarea cu zona sincronă ENTSO-E. Luând în considerare faptul că scenariul menționat a fost realizat în regim de urgență, într-o perioadă scurtă de timp a fost realizat un volum enorm de lucru care în mod normal ar fi durat câțiva ani.

Au fost elaborate și semnate o serie de documente de importanță majoră cu operatorii sistemelor de transport al energiei electrice din țările vecine, totodată a fost lansat noul model al pieței angro în conformitate cu modelul Pan-European al pieței angro de energie electrică.

În acest sens, în luna septembrie s-a ajuns la un acord principal cu CNTEE Transelectrica privind furnizarea energiei electrice în caz de urgență (ajutorul de avarie) din partea sistemului energetic al României. În octombrie, au fost înlăturate toate impedimentele de natură tehnică privind tranzacțiile de export/import cu România. Împreună, acestea au contribuit la minimizarea proporțiilor colapsului declanșat în luna noiembrie în urma distrugerii infrastructurii energetice critice din Ucraina, în urma căreia au avut loc deconectări în lanț în sistemul energetic din Republica Moldova.

Datorită ajutorului sistemului energetic românesc, la lichidarea consecințelor celui mai considerabil blackout din ultimii 20 de ani, a fost reluată alimentarea cu energie electrică a sistemului energetic moldovenesc și prin aceasta a fost restaurată funcționarea sistemului energetic ucrainean.

Toate împreună au dus la o reexaminare considerabilă a priorităților de dezvoltare pentru sistemul energetic național. Astfel, cu suportul Guvernului RM a fost lansată construcția liniei de interconexiune 400 kV Vulcănești-Chișinău precum și sunt în curs de elaborare activă proiecte ambițioase de infrastructură privind consolidarea legăturii dintre sistemul energetic al Republicii Moldova și cel al României din nordul țării - construcția interconexiunii noi Bălți-Suceava, și de asemenea este în curs de elaborare proiectul de întărire a capacității de legătură dintre nodul electroenergetic Vulcănești cu sistemul energetic românesc.

Toate aceste proiecte urmează să parcurgă etapa dezvoltării și implementării active în anul curent - 2023. În contextul realizării programelor de perspectivă precum și de acoperire a cheltuielilor operaționale curente ale întreprinderii, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) a revizuit tariful pentru transportul energiei electrice în direcția majorării acestuia.

Pe lângă sarcinile tehnice ambițioase preconizate pentru anul 2023, Î.S. "Moldelectrica", împreună cu colegii din Ministerul Energiei și ANRE, are de soluționat un număr de chestiuni privind piața energiei electrice, aferente calculării prețurilor, impozitării, procedurilor vamale, etc.

De asemenea, trebuie de remarcat faptul că, în 2022, Î.S. “Moldelectrica” a devenit mai aproape de participanții pieței. Astfel pe parcursul anului 2022 au avut loc, în mod regulat, cursuri de formare legate de punerea în aplicare a RPEE. A fost deschis serviciul de asistență HELPDESK, disponibil 7 zile în săptămână. Datorită campaniei comune pe rețelele de socializare, în luna noiembrie (lună critică pentru sistemul electroenergetic al RM) a fost redus consumul de energie electrică, care la rândul său a dus la minimizarea impactului asupra sistemul electroenergetic al RM.

*Cu deosebită considerație,
Director general interimar
Sergiu APARATU*

1 ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA ÎNTREPRINDERII, COMPETENȚĂ ȘI ATRIBUȚII

Prezentul Raport a fost întocmit întru executarea art. 32 pct. 7 al Legii cu privire la energia electrică nr. 107 din 27.05.2016, art. 31 al Legii contabilității nr. 113 din 27.04.2007 și al Ordinului intern al întreprinderii nr. 43 din 24.01.2018 privind procedura de elaborare a raportului anual de activitate al Î.S. “Moldelectrica”.

Statutul întreprinderii

Î.S. “Moldelectrica” este o întreprindere de stat creată în conformitate cu Hotărârea Guvernului RM nr. 1000 din 02.10.2000 “Cu privire la crearea unor întreprinderi de stat în sectorul electroenergetic”. Întreprinderea a fost înregistrată la Camera Înregistrării de Stat a Ministerului Dezvoltării Informaționale al RM pe 26.10.2000 cu nr. 1002600004580.

Domeniul de activitate

Î.S. “Moldelectrica” activează în baza licenței pentru efectuarea activității de transport a energiei electrice AA nr. 064574 din 10.06.2008, eliberate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare - ANRE) cu termenul de valabilitate până la 20.04.2026. De asemenea, Î.S. “Moldelectrica” deține licența de conducere centralizată a sistemului electroenergetic nr. AC 001549, eliberată de către ANRE pe 30.06.2021, valabilă până pe 29.06.2046.

Principalele genuri de activitate ale Întreprinderii sunt:

- conducerea centralizată a sistemului electroenergetic (activitatea de dispecerat centralizată);
- transportul de energiei electrice;
- pregătirea și perfecționarea personalului din sectorul electroenergetic.

Î.S. “Moldelectrica” în activitatea sa se conduce de Legea RM nr. 246 din 23.11.2017 “Cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală” cu modificările și completările ulterioare, Statutul întreprinderii, alte acte legislative și normative.

2 CONDUCEREA ȘI ORGANIZAREA

Fondatorul întreprinderii

Fondatorul întreprinderii este Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova, care își exercită dreptul de administrare a întreprinderii prin intermediul Consiliului de Administrație și Administratorului interimar al întreprinderii. Pe parcursul anului 2022 componența Consiliului de Administrație a fost modificată de mai multe ori prin Ordinele Ministerului.

Consiliul de Administrație

Nr.	NP membrilor consiliului / reprezentantul statului	Funcția deținută	Funcția exercitată și perioada de activitate în Consiliu de Administrație
1	2	3	4
1.	Angela Țurcanu	Șef al Direcției analiză, monitorizare și evaluare a politicilor, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Președinte 15.12.2021 - 25.01.2022
2.	Lilia Dabija	Secretar general al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Președinte 26.01.2022 - 17.07.2022
3.	Nicolae Olari	Șef Direcție politici în domeniul energetic, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Președinte 18.07.2022-31.12.2022
4.	Nicolae Olari	Șef Direcție politici în domeniul energetic, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Membru 01.01.2022-17.01.2022
5.	Mircea Pascaluța	Secretar de stat al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Membru 26.01.2022-31.12.2022
6.	Angela Țurcanu	Șef Direcție analiză, monitorizare și evaluare a politicilor, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Membru 26.01.2022-31.12.2022

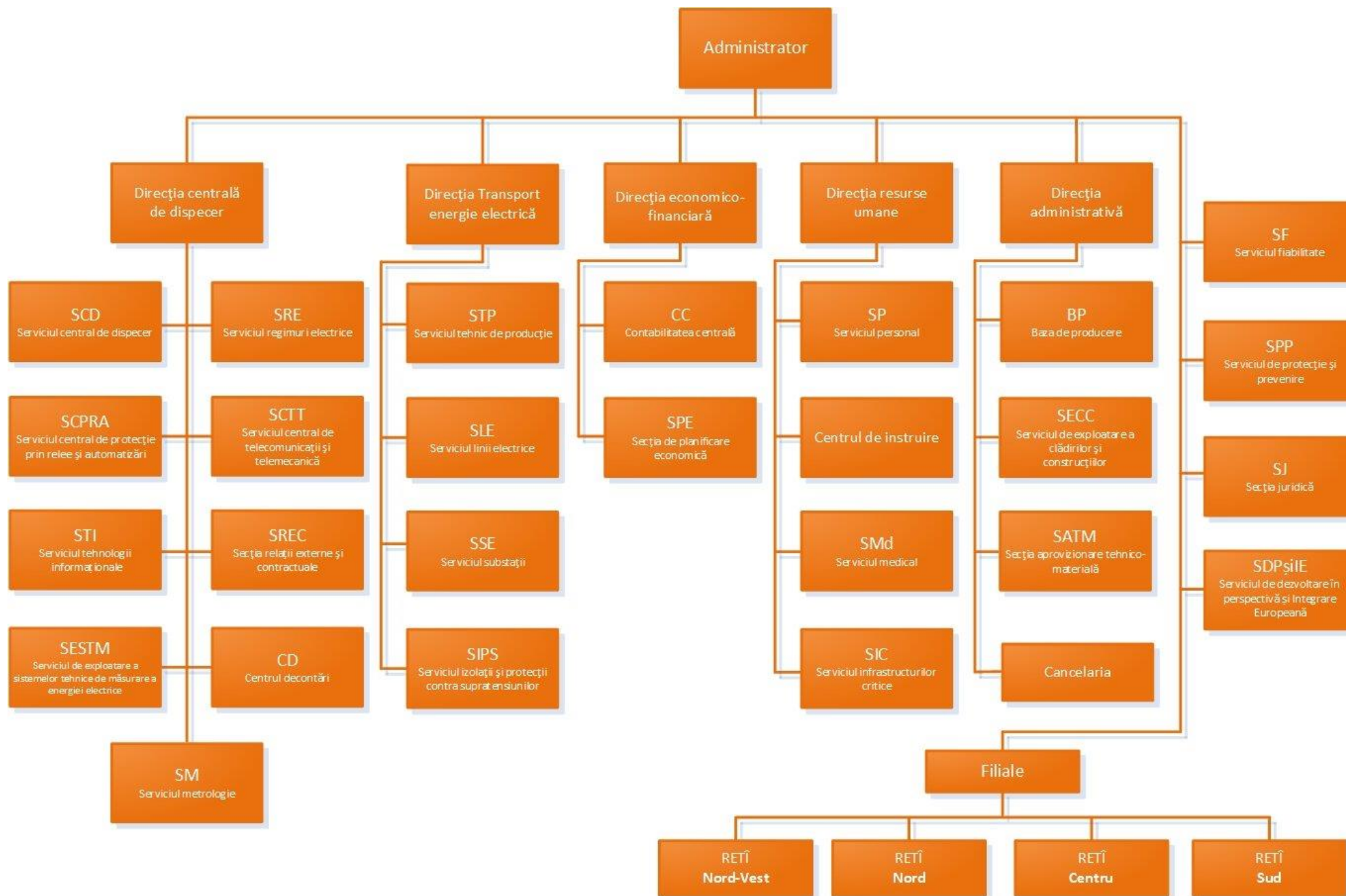
1	2	3	4
7.	Ion Andronic	Şef al Secţiei Gaze naturale şi produse petoliere, Direcţia politici în domeniul energetic, Ministerul Infrastructurii şi Dezvoltării Regionale	Membru 18.07.2022-31.12.2022
8.	Liliana Moraru	Şef Serviciul juridic, Şef-adjunct al Direcţiei management instituţional, Ministerul Economiei	Membru 18.07.2022-31.12.2022
9.	Elena Matveeva	Şef Direcţie datorii publice, Ministerul Finanţelor	Membru 01.01.2022-31.12.2022
10.	Veaceslav Şipitca	Secretar de stat, Ministerul Infrastructurii şi Dezvoltării Regional	Membru 10.08.2022-31.12.2022
11.	Mihail Lupaşcu	Şef al Direcţiei urbanism, construcţii şi locuinţe, Ministerul Infrastructurii şi Dezvoltării Regionale	Membru 01.01.2022 -25.01.2022
12.	Andrei Ciornîi	Şef al Secţiei juridice, Şef-adjunct al Direcţiei management instituţional, Ministerul Infrastructurii şi Dezvoltării Regionale	Membru 01.01.2022 -25.01.2022
13.	Felicia Cristal	Şef interimar Direcţia administrare corporativă, metodologii şi reglementări, Agenţia Proprietăţilor Publice	Membru 26.01.2022 -09.08.2022
	Secretară		
15.	Natalia Şcurupii	Şef adjunct al secţiei de planificare economică, Î.S. "Moldelectrica"	01.01.2022 - 31.12.2022

Tabelul 1. Consiliul de Administraţie

Structura întreprinderii

Structura Î.S. “Moldelectrica” este constituită din aparatul central, în cadrul căruia activează 27 servicii și secții, și 4 filiale, atribuțiile și competențele cărora sunt stabilite în conformitate cu legislația în vigoare prin regulamentele fiecărei subdiviziuni structurale.

Figura 1. Organigrama Î.S. "Moldelectrica"

Filialele Î.S. “Moldelectrica”

Î.S. “Moldelectrica” își desfășoară activitatea pe întregul teritoriul Republicii Moldova, având în componența sa 4 filiale, care nu sunt persoane juridice.

Filiala “RETÎ Nord-Vest” (or. Dondușeni, str. Ștefan cel Mare, 30) efectuează gestionarea operativă a rețelelor electrice de tensiune înaltă, transportarea energiei electrice prin rețelele 35-330 kV, exploatarea și dezvoltarea RETÎ în zona de nord-vest a Republicii Moldova (raioanele Dondușeni, Soroca, Drochia, Edineți, Briceni, Ocnița).

Conform situației din 31.12.2022 la balanța filialei sunt:

1) 43 stații electrice cu puterea totală de 553,3 MVA, dintre care:

- 6 stații electrice 110/35/10 kV - 198,0 MVA;
- 17 stații electrice 110/10/ kV - 214,6 MVA;
- 1 stație electrică 110/6 kV - 12,6 MVA;
- 15 stații electrice 35/10 kV - 103,8 MVA;
- 1 stație electrică 35/10-6 kV - 10,3 MVA;
- 1 stație electrică 35/6-0,4 kV - 4,4 MVA;
- 1 stație electrică 35/6 kV - 4,0 MVA;
- 1 stație electrică 10/6 kV - 5,6 MVA.

2) 819,57 km linii electrice pe traseu, inclusiv:

- LEA 330 kV - 88,0 km;
- LEA 110 kV - 500,98 km;
- LEA 35 kV - 230,59 km.

Filiala “RETÎ Nord” (mun. Bălți, str. Ștefan cel Mare, 180) efectuează gestionarea operativă a rețelelor electrice de tensiune înaltă, transportarea energiei electrice prin rețelele 35-330 kV, exploatarea și dezvoltarea RETÎ în zona de nord a Republicii Moldova (mun. Bălți, raioanele Glodeni, Fălești, Ungheni, Sîngerei, Florești, Rezina, Șoldănești, Rîșcani).

Conform situației din 31.12.2022 la balanța filialei sunt:

1) 59 stații electrice cu puterea totală de 1377,2 MVA, dintre care:

- 1 stație electrică 330/110/10 kV - 600,0 MVA;
- 11 stații electrice 110/35/10 kV - 291,6 MVA;
- 19 stații electrice 110/10 kV - 310,5 MVA;

- 1 stație electrică 110/10-6 kV - 16,3 MVA;
- 21 stații electrice 35/10 kV - 125,2 MVA;
- 6 stații electrice 35/10-6 kV - 33,6 MVA.

2) 1105,24 km linii electrice pe traseu, inclusiv:

- LEA 330 kV - 48,65 km;
- LEA 110 kV - 670,69 km;
- LEA 35 kV - 385,90 km.

Filiala “RETÎ Sud” (or. Comrat, str. Lenin, 56) efectuează gestionarea operativă a rețelelor electrice de tensiune înaltă, transportarea energiei electrice prin rețelele 110-400 kV, exploatarea și dezvoltarea RETÎ în zona de sud a Republicii Moldova (raioanele Cimișlia, Basarabeasca, Comrat, Leova, Cantemir, Taraclia, Ciadîr-Lunga, Vulcănești, Cahul).

Conform situației din 31.12.2022 la balanța filialei sunt:

1) 34 stații electrice cu puterea totală de 1064,1 MVA, dintre care:

- 1 stație electrică 400/110/35 kV - 500,0 MVA;
- 8 stații electrice 110/35/10 kV - 241,0 MVA;
- 25 stații electrice 110/10 kV - 323,1 MVA.

2) 992,49 km linii electrice pe traseu, inclusiv:

- LEA 400 kV - 203,0 km;
- LEA 110 kV - 758,19 km;
- LEA 35 kV - 31,3 km.

Filiala “RETÎ Centru” (or. Vatra, str. Luceafărul, 13) efectuează gestionarea operativă a rețelelor electrice de tensiune înaltă, transportarea energiei electrice prin rețelele 35-330 kV, exploatarea și dezvoltarea RETÎ în zona centrală a Republicii Moldova (raioanele Strășeni, Călărași, Nisporeni, Telenești, Orhei, Hîncești, Ialoveni, Ștefan-Vodă, Căușeni, Anenii Noi).

Conform situației din 31.12.2022 la balanța filialei sunt:

1) 47 stații electrice cu puterea totală de 1656,2 MVA, dintre care:

- 1 stație electrică 330/110/35 kV - 400 MVA;
- 1 stație electrică 330/110/10 kV - 400 MVA;
- 14 stații electrice 110/35/10 kV - 419 MVA;

- 25 stații electrice 110/10 kV - 345,7 MVA;
- 3 stații electrice 110/10-6 kV - 54,9 MVA;
- 1 stație electrică 110/6 kV - 26 MVA;
- 1 stație electrică 35/10 kV - 8 MVA;
- 1 stație electrică 35/6-0,4 kV - 2,6 MVA.

2) 1149,71 km linii electrice pe traseu, inclusiv:

- LEA 330 kV - 240,69 km;
- LEA 110 kV - 888,51 km;
- LEA 35 kV - 20,51 km.

3 RESURSE UMANE

Structura organizatorică a întreprinderii prevede un efectiv de personal în mărime de 1357 unități.

Conform situației la 01.01.2022, numărul scriptic al personalului întreprinderii a constituit 1291 persoane. Astfel, statele întreprinderii sunt completate cu cadre în proporție de 95,1%.

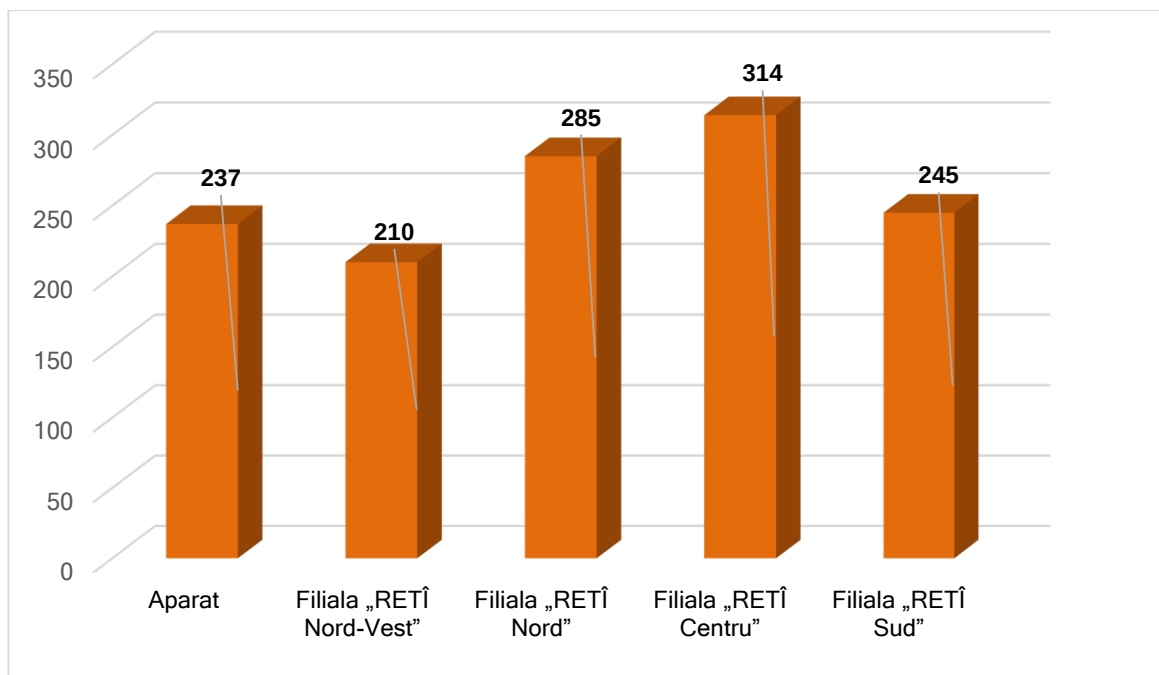

Figura 2. Personalul scriptic al întreprinderii

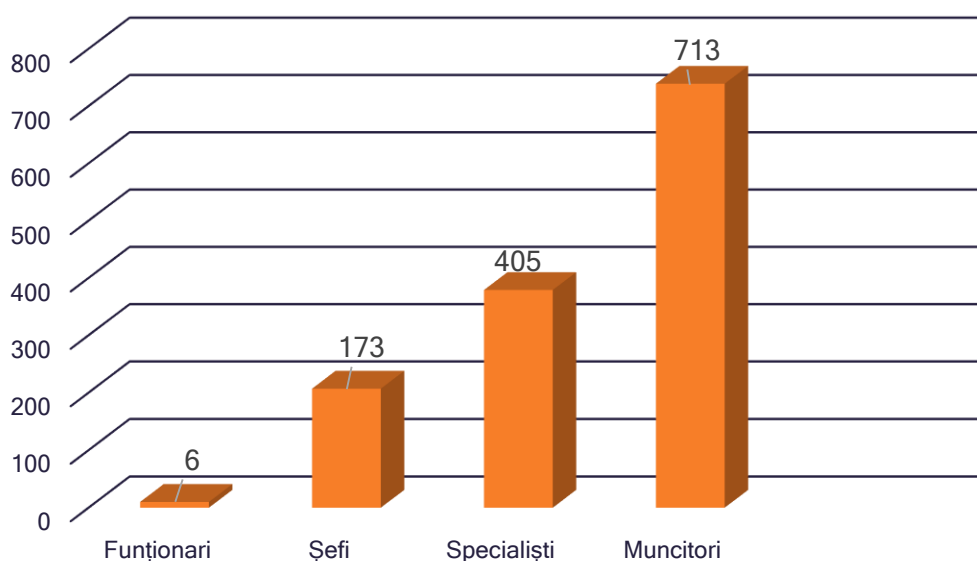

Figura 3. Repartizarea personalului Î.S. “Moldelectrica” după categorii

Analiza structurii personalului scriptic, în funcție de categorii, arată că personalul cu funcții executive reprezintă 86,6 %, iar personalul cu funcții de decizii și control - 13,4%.

Conform profilului de vârstă al personalului, care activa efectiv la data de 31.12.2022, 53,5% constituie personalul cu vârsta până la 50 de ani.

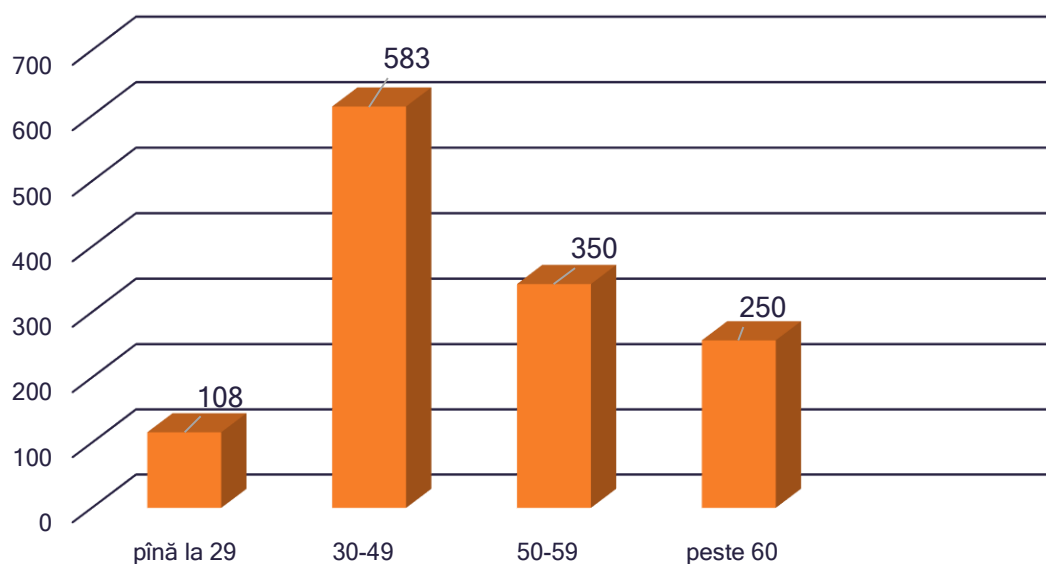

Figura 4. Profilul de vârstă al angajaților Î.S. "Moldelectrica"

Pe parcursul anului 2022, numărul angajaților cu vârsta până la 50 de ani s-a micșorat în comparație cu anul 2021 cu 39 persoane (11,9%). Numărul persoanelor cu vârsta 50 - 59 de ani indică o creștere cu 7 unități. Deși numărul persoanelor cu vârsta de 60 ani și mai mult este în descreștere în 2022 (7 unități), ponderea acestora în numărul total de personal pentru perioada analizată atestă valori pozitive.

Dezvoltarea profesională a angajaților conform studiilor:

Studii	Număr
Începătoare	2
Medii incomplete	48
Medii de cultura generală	102
Medii incomplete cu SPT	44
Medii generale (cu SPT)	258
Medii speciale (școală profesional-tehnică)	259
Superioare incomplete	2
Superioare de scurtă durată	41
Superioare	520
Total:	1291

Tabelul 2. Dezvoltarea profesională a angajaților conform studiilor

Conform datelor actualizate, 40,9% din angajați au studii superioare universitare și postuniversitare, iar 23,2% au studii superioare de scurtă durată și medii de specialitate, ceea ce atestă un grad înalt de calificare a personalului întreprinderii. Structura personalului Î.S. “Moldelectrica” asigură administrarea eficientă a subdiviziunilor întreprinderii și a întreprinderii în ansamblu, precum și îndeplinirea calitativă și la timp a atribuțiilor și sarcinilor stabilite funcției.

4 ACTIVITATEA FINANCIARĂ

4.1 Rezultatele financiare

Rezultatul financiar net înregistrat în anul 2022 a fost negativ, în valoare de 104,3 milioane lei.

Mil. lei	2022	2021	22/21
ACTIVITATE OPERAȚIONALĂ			
Venituri	630.0	651.6	-3.3%
Costuri operaționale	713.5	580.1	23.0%
EBIT	-83.5	71.5	-216.8%
Cu profit zero			
Venituri	599.2	0.0	
Costuri operaționale	599.2	0.0	
EBIT	0.0	0.0	
ACTIVITATE FINANCIARĂ			
Venit	92.1	41.6	121%
Costuri	118.3	42.1	181%
EBIT	-26.2	-0.5	5130%
Impozit pe venit	-5.37	16.7	-132%
Profit/pierdere netă	-104.3	54.3	-292%

Tabelul 3. Contul de profit și pierdere

Pierderi în perioada de raportare au fost generate atât de activitatea operațională cât și de activitatea financiară.

EBIT din activitatea operațională cu profit permis a înregistrat un rezultat negativ de 83,5 milioane lei, față de rezultatul pozitiv de 71,5 milioane lei înregistrat în 2021.

Deși, atât veniturile cât și costurile în anul 2022 au avut tendință de creștere, totuși se înregistrează un ritm mai mare de creștere a cheltuielilor.

Asupra rezultatului global negativ al anului l-a avut și activitatea financiară cu pierderi de peste 26 milioane lei. În comparație cu anul 2021 aceste pierderi au crescut cu 25,7 milioane lei.

Mil. lei	2022	2021	22/21
Rezultat din diferența de curs valutar	-8.1	18.6	-143.5%
venit	92.1	41.5	121.9%
cheltuieli	100.2	22.9	337.6%
Rezultat din dobânzi calculate, comisioane, taxe	-18.1	-19.1	-5.2%
venit	0	0	0
cheltuieli	18.1	19.1	-5.2%
Venit aferent depozitului și dobânda contului curent	0.04	0.05	-20.00%
Profit/pierdere netă	-26.2	-0.5	5713.3%

Tabelul 4. Rezultatele financiare

Pierderile financiare în perioada raportată se datorează în mare parte evoluției negative a cursului de schimb valutar al monedei naționale raportate la euro, monedă în care întreprinderea are contractate împrumuturi bancare pentru finanțarea programelor de investiții.

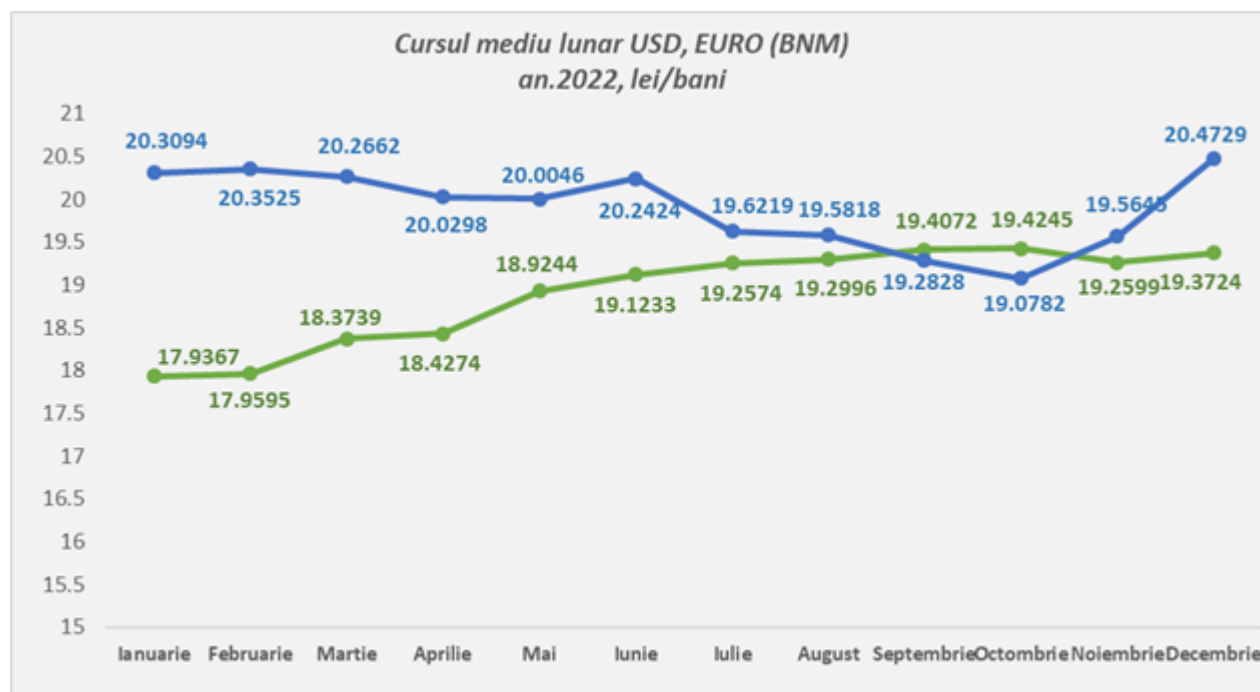

Figura 5. Cursul de schimb valutar mediu lunar

Veniturile din activități operaționale

În anul 2022 veniturile totale operaționale ale întreprinderii au constituit 1,2 miliarde lei, comparativ cu 651 milioane lei obținute în anul 2021.

Mil. lei	2022	2021
Venituri:	1229.22	651.63
Venituri din serviciul de transport al e/e	618.40	642.95
Venituri din servicii de echilibrare	599.20	0.00
Venituri din servicii de locațiune	0.08	0.07
Venituri din instruirea cadrelor	1.33	1.09
Venituri din servicii auxiliare	0.16	0.265
Alte venituri	10.04	7.25

Tabelul 5. Venituri din activități operaționale

Creșterea veniturilor cu 89% comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior este determinată în principal, de veniturile obținute din activitate nouă, fără profit permis, desfășurată de către Î.S. “Moldelectrica”, începând cu 1 iunie 2022 și anume de prestare pe piața angro de energie electrică a serviciilor de echilibrare, odată cu intrarea în vigoare a Regulilor pieței energiei electrice.

Acest segment a avut o pondere de 49% în veniturile totale operaționale ale întreprinderii înregistrate în anul 2022.

Î.S. “Moldelectrica”, fiind participant activ la piața energiei electrice, în calitate de operator al sistemului de transport este obligat să cumpere și/sau vândă energie electrică activă de la/către participanții la piața de energie electrică, care exploatează unități de producere și/sau locuri de consum dispecerizabile, în scopul compensării abaterilor de la valorile programate ale producției și/sau consumului de energie electrică din Sistemul Energetic precum și pentru rezolvarea congestiilor interne.

Figura 6. Structura veniturilor din activități operaționale, %

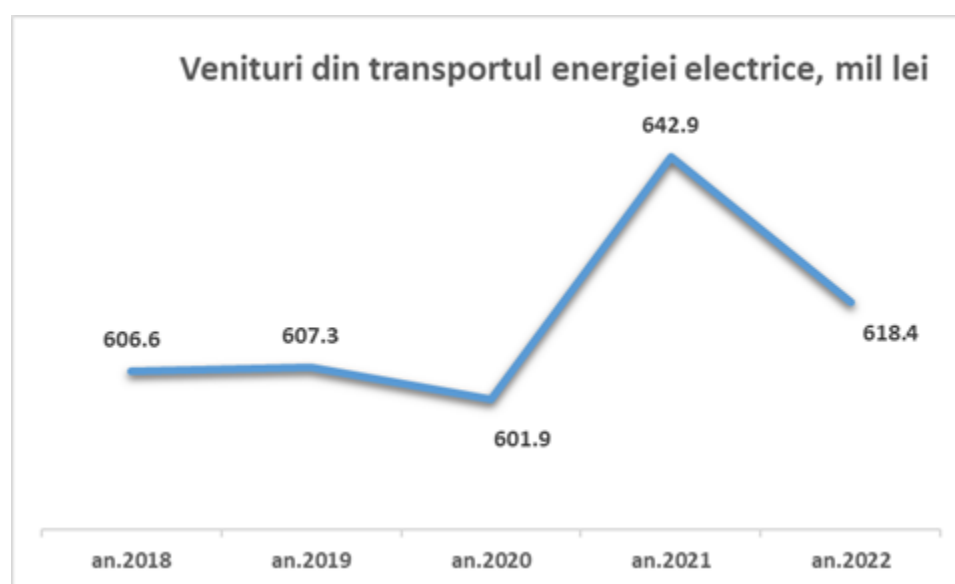

Figura 7. Venituri din activitatea de transport al e/e, milioane lei

Veniturile obținute din segmentul activităților cu profit permis și anume din tariful de transport al energiei electrice au reprezentat 50,3% din veniturile totale operaționale înregistrate de întreprindere în anul 2022 și s-au diminuat în procente cu 3,8% comparativ cu aceeași perioadă a anului 2021 (618,4 milioane lei în anul 2022 față de 642,9 milioane lei în anul 2021) în urma reducerii cantității de energie electrică transportate.

Scăderea înregistrată a fost legată de criza energetică din regiune, provocată de războiul din Ucraina, care a dus la necesitatea punerii în aplicare de măsuri pentru a economisi energia dar și creșterea semnificativă a prețului la energia electrică în cea mai mare parte a statelor Uniunii Europene.

În perioada analizată Î.S. “Moldelectrica” a transportat energie electrică prin rețelele sale de transport în volum de 4,26 miliarde kWh, în scădere cu 3,8 la sută față de anul 2021.

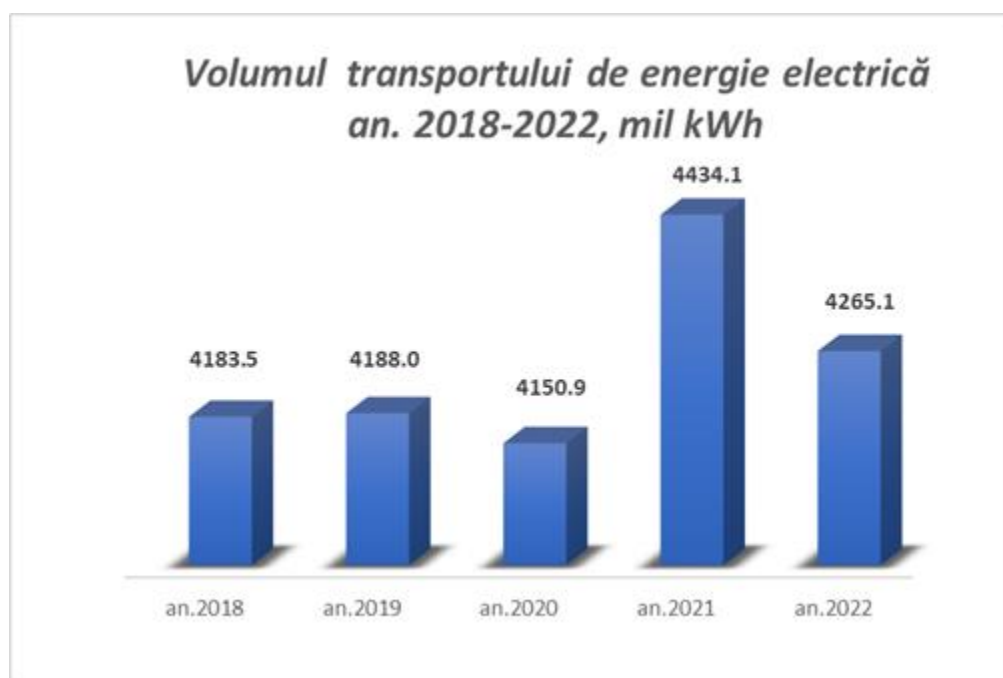

Figura 8. Volum transport energie electrică, milioane kWh

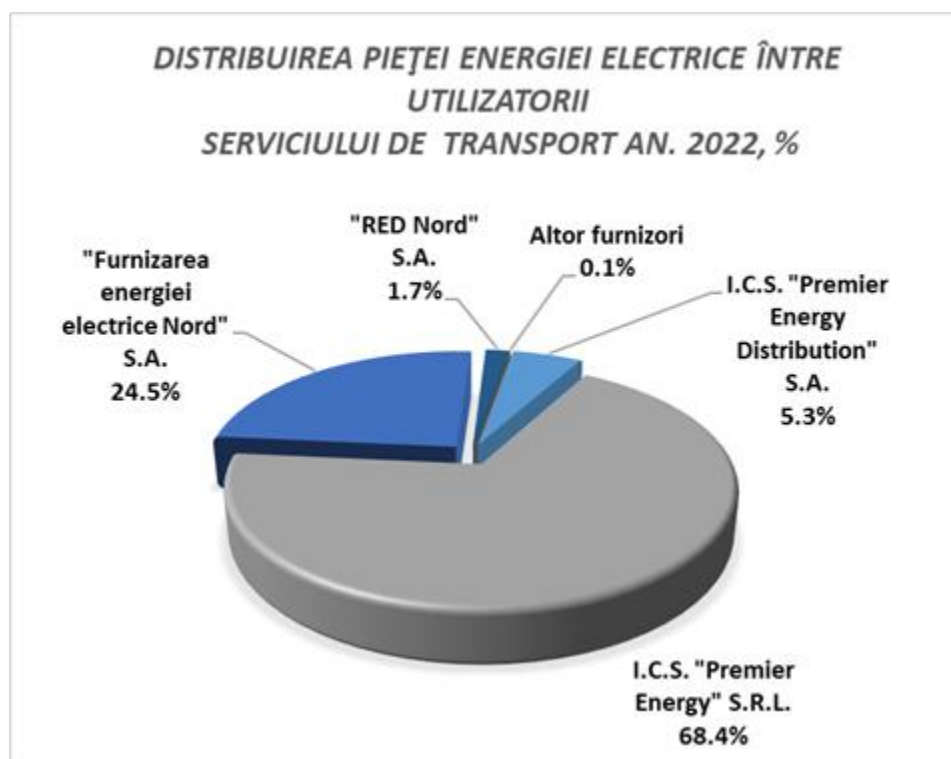

Figura 9. Distribuiea pieței energiei electrice, %

În anul de raportare, în comparație cu 2021, s-a redus cota serviciilor de transport acordate altor furnizori în favoarea I.C.S. „Premier Energy” S.R.L..

Un segment neînsemnat al activităților operaționale cu profit permis îl constituie serviciile auxiliare, cu o cotă 0,13% din veniturile întreprinderii. Aceste servicii sunt prestate la prețuri nereglementate de stat.

Mii. lei	2022	2021	22/21
Venit din instruirea cadrelor	1325.1	1091.1	21.4%
Venit din servicii de locațiune	84.9	73.06	16.2%
Alte venituri din servicii: auto, măsurare, montare, atestare, etc.	161	264.63	-39.%2
Total	1571	1428.79	10.0%

Tabelul 6. Venit din servicii auxiliare

Costuri

Mil. lei	2022	2021	22/21
Costuri operaționale	1312.70	580.1	126.29%
Cheltuieli privind reparații și mentenanță	43.8	44.6	-1.79%
Cheltuieli privind consumul propriu tehnologic	226.9	107.2	111.66%
Cheltuieli privind energie electrică de echilibrare	599.20	0.00	
Amortizarea	133.8	139.9	-4.36%
Cheltuieli cu personalul	302.7	278.7	8.61%
Alte costuri	6.3	9.7	-35.05%

Tabelul 7. Costuri din activitatea operațională

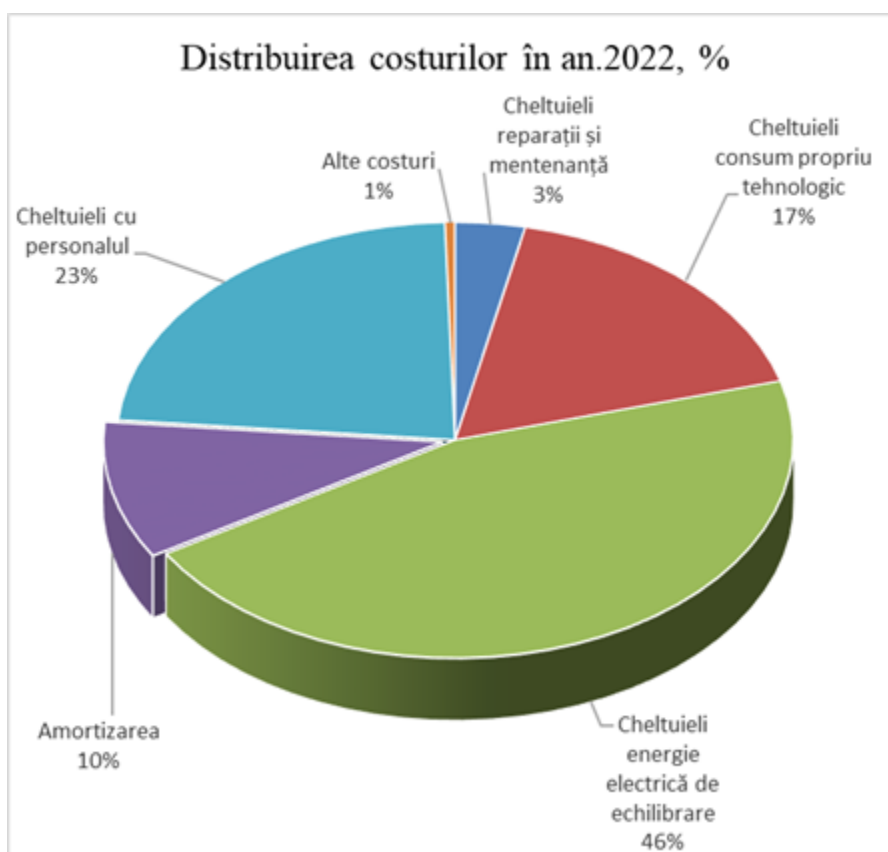

Figura 10. Distribuția pieței energiei electrice, %

Comparativ cu anul precedent structura costurilor a suportat modificări.

Cheltuielile totale operaționale realizate în anul 2022 au înregistrat o creștere de 126,3% comparativ cu perioada similară a anului anterior (1312,7 milioane lei în 2022 față de 580,1 milioane lei în 2021).

Cheltuielile totale s-au majorat datorită cheltuielilor întreprinderii legate de achiziționarea energiei electrice pentru echilibrarea sistemului electroenergetic și compensarea deficitului de energie în orele de vârf.

Cheltuielile privind reparații și mentenanță s-au micșorat cu 1,8% în anul 2022 (de la 44,6 milioane lei în 2021 la 43,8 milioane lei în 2022). Aceasta datorită reducerii volumului reparațiilor curente a utilajului întreprinderii prestate de terți.

Cheltuieli privind acoperirea consumului propriu tehnologic de energie electrică.

Pentru acoperirea consumului propriu tehnologic de energie electrică în rețelele electrice de transport, în 2022 s-a procurat energie electrică în volum de 146,9 milioane kWh. Cantitatea achiziționată de energie electrică pentru acoperirea consumului a crescut cu 30,5 milioane kWh (de la 116,4 milioane kWh în anul 2021, la 146,9 milioane kWh în anul 2022).

Principalele cauze care au determinat majorarea consumului tehnologic de energie electrică în rețelele electrice de transport sunt legate de majorarea fluxurilor de putere pe liniile electrice, urmare interconectării sincrone a sistemelor electroenergetice ale Republicii Moldova și Ucrainei la rețeaua energetică a Europei Continentale ENTSO-E.

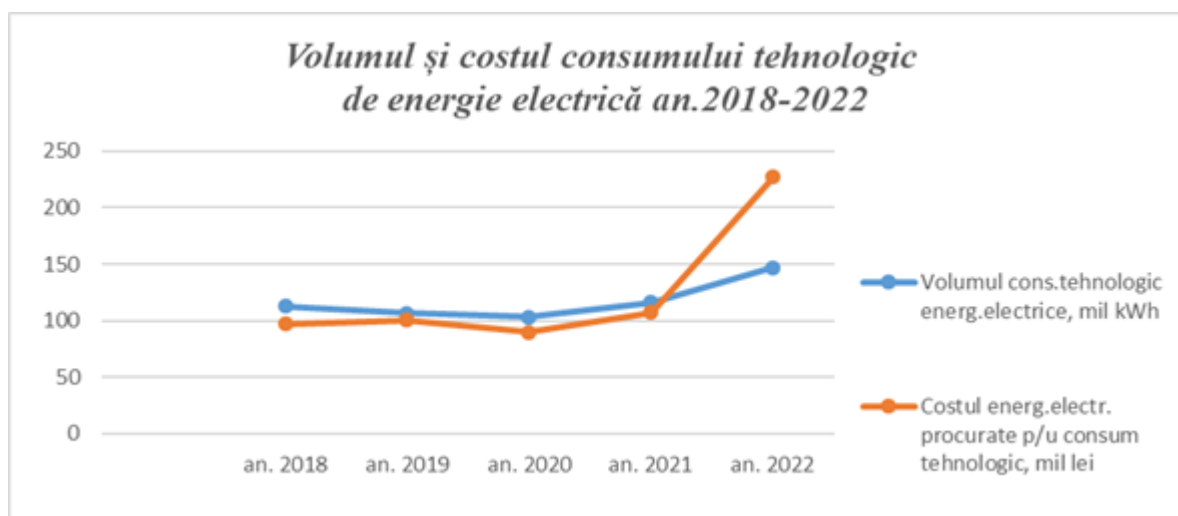

Figura 11. Volumul și costul consumului tehnologic de energie electrică

Perioada	Volumul cons. tehnologic energ. electrice, mil. kWh	Costul energ. electr. procurate p/u consum tehnologic, mil. lei
an. 2018	112.9	97.18
an. 2019	106.5	100.27
an. 2020	103.4	90.07
an. 2021	116.4	107.25
an. 2022	146.9	226.9

Tabelul 8. Volumul și costul en. el, procurate pentru acoperirea consumului tehnologic

Pe fondul creșterii consumului tehnologic de energie electrică în rețelele electrice de transport cu 26%, costul total cu procurarea energiei electrice necesare acoperii consumului tehnologic s-a mărit cu 112% în 2022 față de 2021, depășind semnificativ valorile înregistrate în ultimii ani. Evoluția negativă a costului total în anul 2022 a fost determinată de majorarea prețurilor de achiziție a energiei electrice și deprecierii monedei naționale față de dolarul SUA.

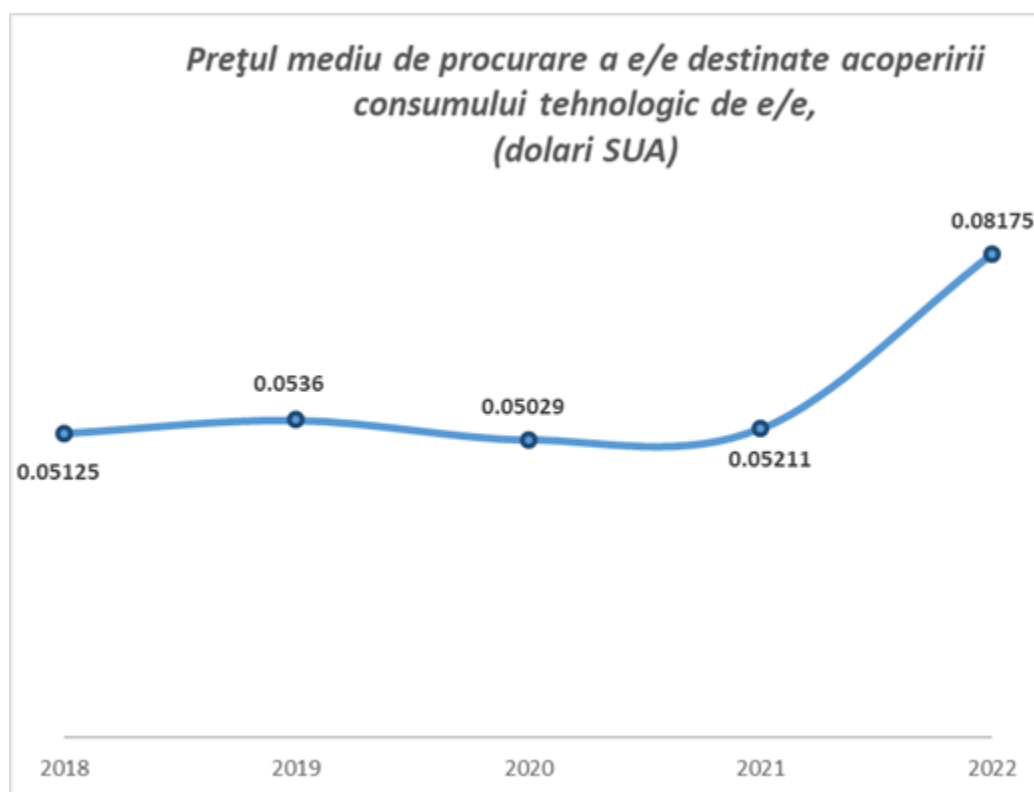

Figura 12. Prețul mediu de procurare a energiei electrice, dolari SUA/kWh

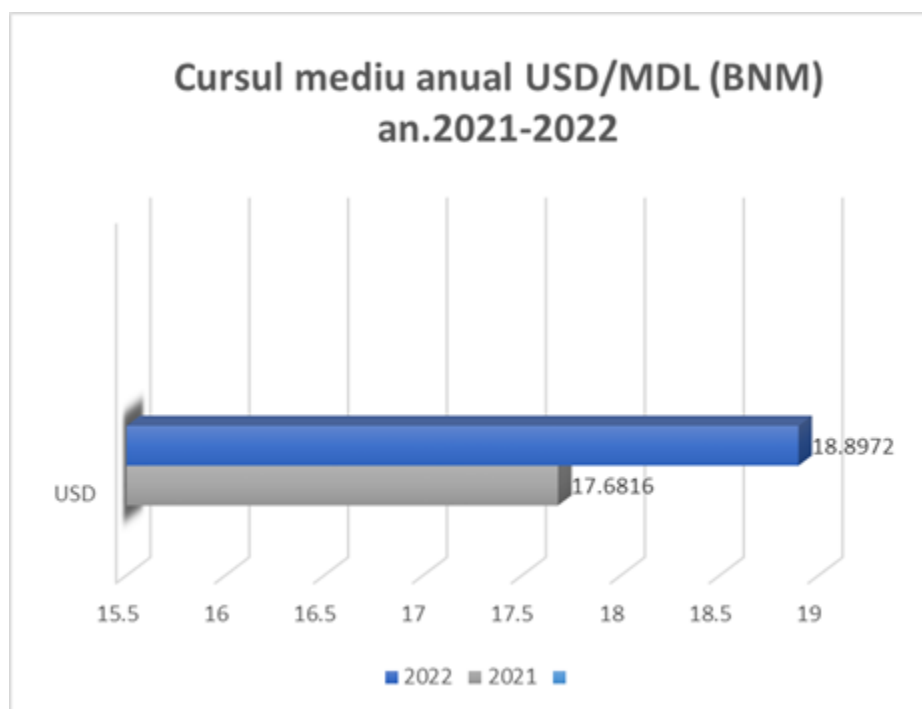

Figura 13. Cursul valutar mediu anual BNM

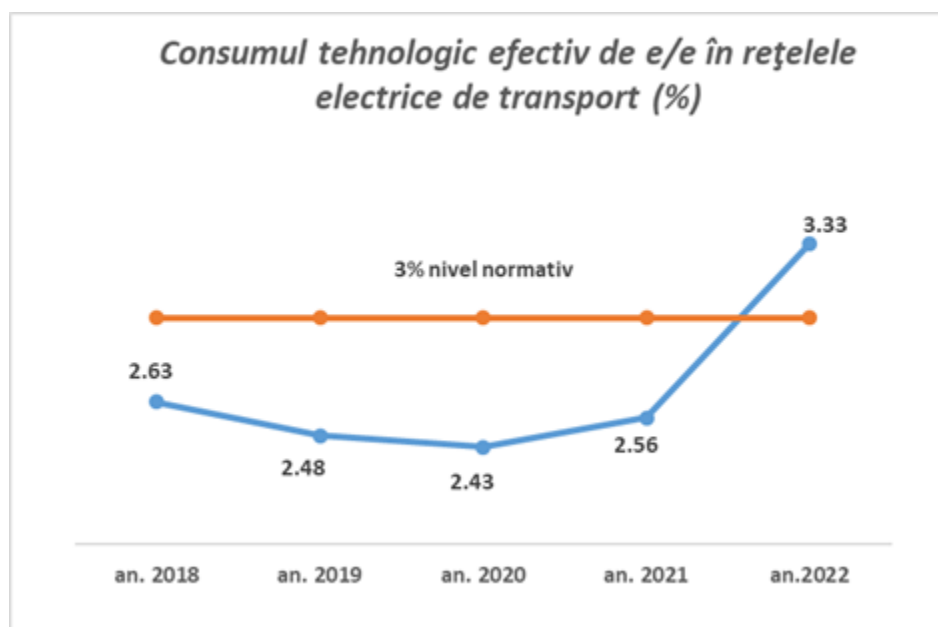

Figura 14. Nivelul efectiv de consum tehnologic de e/e, %

Nivelul consumului tehnologic de energie electrică în 2022 a constituit 3,33% din volumul de energie electrică intrată în rețelele electrice de transport ale Î.S. “Moldelectrica”, depășind nivelul normativ de 3%, stabilit de ANRE.

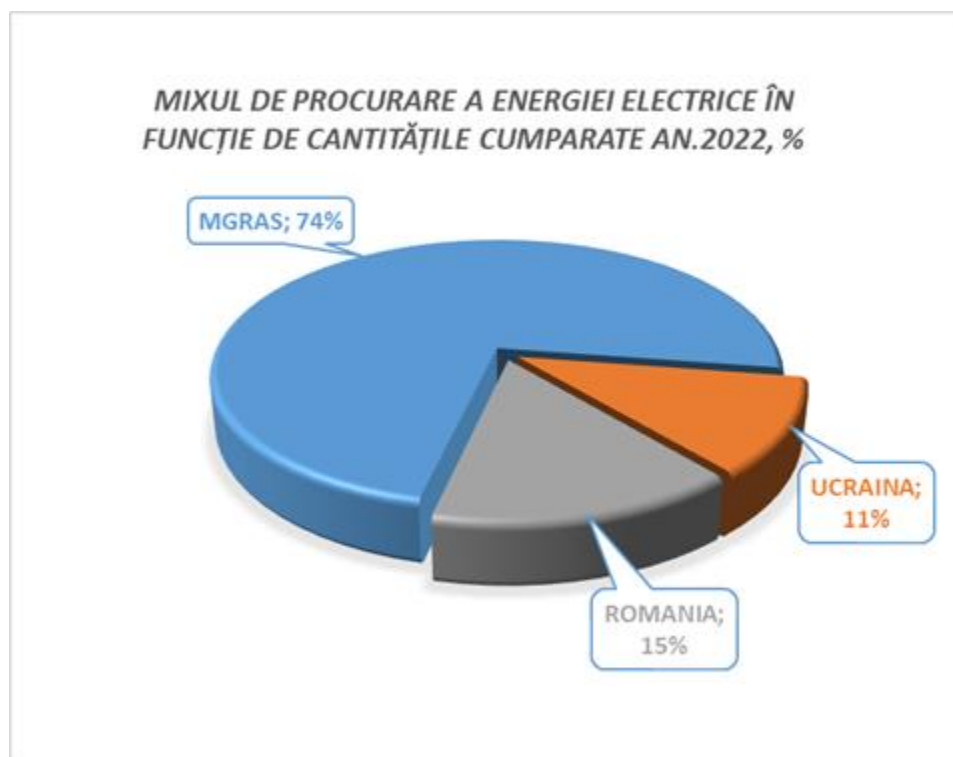

Figura 15. Mixul de procurare în funcție de cantitățile cumpărate de energie electrică, %

Cheltuieli de amortizare. Amortizării imobilizărilor corporale și necorporale le revin în jur de 10% din cheltuielile operaționale. Comparativ cu 2021 cheltuielile de amortizare s-au micșorat cu peste 4%, datorită imobilizărilor corporale amortizate integral.

Cheltuielile cu personalul, inclusiv contribuțiile de asigurări sociale, s-au majorat în 2022 cu 8,6% față de anul 2021, odată cu majorarea cuantumului minim garantat al salariului în sectorul real până la 3500 lei, conform Hotărârii Guvernului RM nr.142 din 09.03.2022 pentru modificarea punctului 1 din Hotărârea Guvernului nr.165/2010 cu privire la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real.

Fondul de retribuire a muncii în perioada de gestiune în cuantum de 244,4 milioane lei a fost distribuit la 1257 de angajați (număr mediu). Astfel, salariul mediu lunar constituind 15969 lei.

Contribuțiile privind asigurările sociale de stat calculate constituie 58,3 milioane lei.

Pentru recompensa muncii membrilor Consiliului de administrație al întreprinderii s-au cheltuit în 2022 - 265,4 mii lei.

Alte costuri operaționale s-au diminuat în 2022 cu 35%, față de anul 2021.

În 2021 au fost achitate serviciile de consultanță prestate de CEAUȘESCU&PARTNERS S.R.L.(România) privind alinierea contabilității Î.S. “Moldelectrica” la Standardele Internaționale de Raportare Financiară.

Bilanț - poziția financiară

Mil. lei	2022	2021	22/21
Active imobilizate, total	1542.53	1534.58	0.5%
Imobilizări necorporale	3.80	8.30	-54.2%
Imobilizări corporale în curs de execuție	324.20	189.94	70.7%
Terenuri și clădiri	118.14	123.72	-4.5%
Mijloace fixe	1049.74	1149.02	-8.6%
Avansuri acordate pe termen lung	30.55	46.47	-34.3%
Alte active imobilizate	16.10	17.14	-6.0%
Active circulante, total	1148.73	531.00	116.3%
Stocuri	71.36	57.35	24.4%
Creanțe și avansuri curente	746.66	177.29	321.2%
Numerar în casierie, conturi curente, alte	151.84	0.00	
Alte active circulante	177.93	295.42	-39.8%
Total active	0.94	0.94	0.0
Capital propriu, total	2691.26	2065.58	30.3%
Capital social	1024.63	1137.09	-9.9%
Rezerve	439.09	439.09	0.0
Profit (pierderi)	359.98	367.44	-2.0%
Datorii pe termen lung, total	225.56	330.56	-31.8%
Împrumuturi	745.43	734.07	1.5%
Alte datorii	585.15	551.50	6.1%
Datorii pe termen scurt, total	921.20	194.42	373.8%
Împrumuturi	97.99	77.80	25.9%
Datorii comerciale	552.41	91.11	506.3%
Provizioane privind procurări dezechilibre e/e	243.10	0.00	
Alte datorii	27.70	25.51	8.6%
Datorii totale	1666.63	928.48	79.5%
Total capital propriu și datorii	2691.26	2065.58	30.3%

Tabelul 9. Bilanț - poziția financiară

Active

Activele Î.S. “Moldelectrica” la 31.12.2022 constituiau 2,7 miliarde lei. Timp de un an valoarea activelor s-a mărit cu peste 30% (sau cu 625,7 milioane lei).

Circa 57% din totalul activelor le revin activelor imobilizate. Activele imobilizate au înregistrat o creștere nesemnificativă de 0,5% la finele anului 2022. Creșterea se datorează imobilizărilor corporale în curs de execuție.

Activele circulante au înregistrat în 2022 o creștere cu peste 116%, de la 531 milioane lei în 2021 la 1048,7 milioane lei în 2022, în principal datorită creanțelor provenite din echilibrarea sistemului electroenergetic dar și a provizionului format la vânzarea energiei electrice pentru acoperirea dezechilibrelor.

Capital propriu și datorii

Capitalul propriu s-a diminuat cu zece la sută față de anul 2021 și a însumat 1,025 miliarde lei în 2022.

Scăderea a fost determinată de micșorarea cu circa 105 milioane lei a profitului întreprinderii în urma pierderilor obținute în perioada gestionată.

Concomitent cu micșorarea profitului, s-au redus rezervele cu 2% în urma calculării amortizării activelor, aceste rezerve au fost diminuate cu valoarea reevaluată a acestora.

Datoriile pe termen lung au înregistrat în anul 2022 o creștere în procente de 1,5% față de valoarea înregistrată la data de 31 decembrie 2021. Ponderea de aproximativ 78% din datoriile pe termen lung le constituie împrumuturile acordate de către instituțiile financiare internaționale (BERD, BEI, AID) Î.S. “Moldelectrica” pentru Proiectele de reabilitare, modernizare a Rețelelor sale Electrice de Transport. Suma totală în 2022 a datoriilor față de finanțatorii acestor Proiecte a constituit 585 milioane lei.

La fel, s-a înregistrat o creștere de aproximativ 374% a datoriilor pe termen scurt. Creșterea este determinată în principal de deservirea împrumuturilor (98 milioane lei) pentru Proiectele menționate supra și creșterii datorii comerciale (de la 91,1 milioane lei în 2021 la 552,4 milioane lei în 2022).

Ponderea cea mai mare din datoriile comerciale le revin datoriilor provenite din echilibrarea sistemului electroenergetic inclusiv, datoriilor formate din acordarea serviciilor de ajutor de avarie a energiei electrice de sistemele electroenergetice ale țărilor vecine. Energia importată

pentru ajutor de avarie a fost solicitată de Î.S. “Moldelectrica” în conformitate cu prevederile Contractelor încheiate cu CNTEE Transelectrica S.A. (România) și UKRENERGO (Ucraine).

La fel, la datorii pe termen scurt a fost înregistrat provizionul de procurare a energiei electrice pentru acoperirea dezechilibrelor.

4.2 Indicatori

Indicatori	2022	2021	2020	2019
Indicatori de rentabilitate				
Rata rentabilității financiare	-10.18	4.77	-0.7	1.92
Rata rentabilității economice a activelor	-3.87	3.23	-0.38	1.77
Indicatori de lichiditate				
Lichiditatea generală (curentă)	1.25	2.73	2.76	2.99
Lichiditatea imediată	1.17	2.44	2.49	2.65
Rata solvabilității generale	1.61	2.22	2.21	2.45
Indicatorii de echilibru financiar				
Rata autonomiei financiare	0.38	0.55	0.55	0.60
Rata datoriilor	0.62	0.45	0.46	0.36
Indicatori de risc				
Indicatorul gradului de îndatorare	1.63	0.82	0.84	0.56
Gradul de acoperire al dobânzilor	-5.75	3.5	-0.33	1.27

Tabelul 10. Indicatori de rentabilitate, lichiditate, echilibru financiar, risc și activitate

4.3 Tarife

În 2022 Î.S. “Moldelectrica” a acordat serviciul de transport al energiei electrice la tariful de 14,5 bani/kWh (fără TVA), aprobat prin Hotărârea ANRE nr.152/2015 din 17.07.2015 privind tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice.

Având în vedere că pe parcursul anului s-au majorat semnificativ o parte din cheltuielile operaționale, datorită interconectării sincrone a sistemelor electroenergetice ale Republicii Moldova și Ucrainei la rețeaua energetică a Europei Continentale ENTSO-E,

Î.S. “Moldelectrica” a ieșit cu inițiativa către organul de reglementare de majorare a tarifului pentru serviciul de transport al e/e.

La 30.12.2022 prin Hotărârea nr. 1004 Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, în urma examinării argumentelor prezentate de întreprindere, a aprobat un nou tarif pentru serviciul de transport al energiei electrice, care va constitui 20,1 bani/kWh, începând cu 1 ianuarie 2023.

Tot prin Hotărârea menționată supra a fost majorat, începând cu 1 ianuarie 2023, plafonul consumului tehnologic de energie electrică în rețeaua electrică de transport până la 3,5%.

5 PROIECTE FINANȚATE DIN SURSE EXTERNE

5.1 Proiectul de reabilitare a rețelei de transport al Î.S. “Moldelectrica”

Proiectul de reabilitare a rețelei electrice de transport a Î.S. “Moldelectrica” este divizat în 5 componente	Tenderul A - Schimbarea Transformatoarelor;
	Tenderul B - Reconstrucția IDE 110 kV;
	Tenderul C - 400 - 35 kV și a celulelor 10 kV;
	Tenderul D - Reconstrucția LEA 110 kV;
	Tenderul E - Reconstrucția ID 10 kV.

Tender A

Tenderul A, a fost divizat în 2 loturi. Astfel ca urmare a finalizării licitației au fost atribuite următoarele contracte:

- Lot 1: Schimbarea transformatoarelor 110 kV - semnat pe 08 februarie 2017 cu compania Energobit SA (România). Valoarea finală a contractului a constituit 5.358.992,74 Euro. Toate livrările și lucrările au fost finalizate pe data de 31 decembrie 2019. Contractul a fost finalizat în termen de 34,8 luni;
- Lot 2: Reactor reglabil 400 kV - semnat pe 21 februarie 2017 cu compania Tamini Transformatori (Italia). Valoarea finală a contractului a constituit 2.181.501,72 Euro. Toate livrările și lucrările au fost finalizate pe data de 30 aprilie 2020. Contractul a fost finalizat în termen de 35,8 luni.

Tender B

În data de 25 februarie 2016 a fost semnat contractul, în valoare de 4.793.119,50 Euro, cu compania LLC Chornomorenergospetsmontazh. În data de 11.05.2016 a fost transferat avansul, astfel această dată este considerată data efectivă a contractului. Termenul de realizare inițial a constituit 24 luni.

Toate livrările și lucrările au fost finalizate în data de 23.04.2021. Toate achitățile necesare au fost efectuate în timp de 45 zile de la finalizarea Contractului. Valoarea finală a contractului constituie 5.204.318,34 Euro.

Contractul a fost finalizat în termen de 62 luni.

Tender C

În data de 30 octombrie 2019 a fost semnat contractul, în valoare de 10.226.311,75, cu compania Siemens SRL (România). În data de 27.12.2019 a fost transferat avansul, astfel această dată este considerată data efectivă a contractului. Termenul de realizare inițial a constituit 24 luni.

În perioada de raportare, Antreprenorul a efectuat lucrări de proiectare, aprobare a specificațiilor tehnice de comandă a echipamentului, a furnizat echipamente și materiale.

La 18.10.2022, a fost semnată modificarea CO-H-003 ca urmare a unei modificări în volumul de livrare de echipamente în conformitate cu cerințele tehnice revizuite. Această modificare la contract nu introduce nicio modificare a valorii totale a contractului, dar prelungește termenul de finalizare cu 9 luni (până la 27.06.2023).

Antreprenorul a livrat echipamentul în conformitate cu 37 de facturi de transport aprobate.

Tender D

Contractul cu compania câștigătoare "ELM Electromontaj Cluj" S.A. a fost semnat pe data de 03.12.2015. Valoarea finală a contractului a constituit 5.474.506,68 euro. Toate livrările și lucrările în cadrul Tenderului D au fost finalizate pe data de 31 decembrie 2019.

Contractul a fost finalizat în termen de 45,5 luni.

Tender E

În data de 21 martie 2018 a fost semnat contractul, în valoare de 9.333.825,00 Euro, cu compania Siemens SRL (România). În data de 25.05.2018 a fost transferat avansul, astfel această dată este considerată data efectivă a contractului. Termenul de realizare inițial a constituit 24 luni.

În perioada de raportare, antreprenorul a efectuat lucrări de proiectare, a furnizat echipamente și materiale și a efectuat lucrări la substații.

La 28.06.2022 a fost semnată modificarea la contract CO-H-005 în conformitate cu specificațiile și cerințele revizuite ale angajatorului. Această modificare este legată de unele modificări în furnizarea de echipamente și lucrări, precum și de mutarea unor echipamente din Tabelul de prețuri nr. 1 (furnizare din străinătate) în Tabelul de prețuri nr. 2 (furnizare din Moldova) și invers. Această modificare nu a modificat valoarea Contractului și nici perioada de implementare a acestuia.

La 29.09.2022 a fost semnată modificarea la contract CO-H-006 din cauza revizuirii cerințelor tehnice și în conformitate cu cerințele angajatorului. Această modificare este legată de unele modificări în livrarea de echipamente și lucrări, precum și de mutarea unor echipamente din Tabelul de prețuri nr. 1 (livrare din străinătate) în Tabelul de prețuri nr. 2 (livrare din Moldova) și viceversa. Această modificare nu a modificat valoarea Contractului și nici perioada de implementare a acestuia.

La data de 22.12.2022 a fost semnată modificarea la contract CO-H-007 din cauza cerințelor tehnice revizuite și a cerințelor angajatorului. Această modificare este legată de anumite modificări în volumul echipamentelor furnizate și a lucrărilor efectuate și de transferul unei părți a echipamentelor între Tabelul de prețuri nr. 1 (furnizare din străinătate) și Tabelul de prețuri nr. 2 (furnizare din Moldova). Această modificare la contract nu a modificat valoarea totală a contractului, dar a mărit termenul de finalizare a acestuia cu 6 luni (până la 25.06.2023).

Antreprenorul a livrat echipamentul în conformitate cu 46 de facturi de transport convenite (dintre care 5 facturi de transport au fost livrate gratuit).

Antreprenorul a efectuat lucrările în conformitate cu 59 de certificate de acceptare a lucrărilor (WAC) convenite (26 WAC pentru demontare, 33 WAC pentru instalare).

5.1.1 Proiectul de interconectare a sistemelor electroenergetice Moldova-România

Pe baza rezultatelor preliminare ale evaluării impactului asupra mediului, social și economic și ale studiului de fezabilitate, băncile au decis să finanțeze construcția stației Back-to-Back Vulcănești pentru a permite conectarea între sistemele energetice din România și Republica Moldova și construcția LEA 400 kV Vulcănești-Chișinău. Ca urmare a acestei decizii, pe data de 21 decembrie 2017, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, în numele Republicii Moldova, a semnat un acord de împrumut cu BERD și BEI în sumă totală de 160 de milioane Euro. În septembrie 2019, au fost semnate acordurile de împrumut cu Banca Mondială în valoare de 61 milioane Euro și, de asemenea, acordul de grant cu BERD și Uniunea Europeană în valoare de 39,94 milioane Euro.

Construcția Stației Back-to-Back Vulcănești - etapa de precalificare s-a finalizat la data 20 mai 2021, 3 companii au fost precalificate (GE, Hitachi-ABB, Siemens-Energy).

Caietul de sarcini pentru prima etapă a licitației a fost elaborat de către consultantul angajat pentru suport în implementare Manitoba Hydro Int., în colaborare cu specialiștii

Î.S. “Moldelectrica” și UCIPE. Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) a aprobat Caietul de sarcini la data de 20 septembrie 2021. Astfel, prima etapă a licitației a fost lansată pe data de 21 septembrie 2021, cu termenul limită de depunere a ofertelor până la 22 decembrie 2021. La solicitarea a doi ofertanți, BERD a acceptat extinderea termenului de depunere a ofertelor cu trei luni, adică până la data de 22 martie 2022. În contextul în care la data de 16 martie 2022, s-a finalizat procedura de sincronizare ale sistemelor electroenergetice a Ucrainei și a Republicii Moldova cu Rețeaua Europeană a Operatorilor de Transport și Sistem pentru Energie Electrică (ENTSO-E), MIDR de comun acord cu finanțatorii Proiectului (BERD, BEI și BM) au luat decizia de a realiza un studiu, cu suportul și finanțarea Băncii Mondiale, în scopul identificării evaluării beneficiilor tehnice și economice ale stației Back-to-Back Vulcănești având în vedere starea actuală a sistemului, fluxurile de buclă identificate după sincronizare și evoluția actuală a pieței. Rezultatele studiului au identificat ne fezabilitatea stației BtB Vulcănești și au fost propuse alternative pentru implementare.

Construcția LEA 400 kV Chișinău-Vulcănești - Urmare a aprobării de către Banca Mondială a raportului de evaluare, contractul pentru proiectarea, furnizarea și construcția LEA 400 kV Vulcănești-Chișinău a fost semnat, pe data de 12 noiembrie 2021, cu compania din India KEC International Limited (KEC). Valoarea contractului reprezintă 26,997,967 Euro, cu o durată de 42 de luni.

Activități finalizate:

- Topografia LiDAR finalizată la 19 mai 2022.
- Investigația preliminară a solului finalizată la 14 septembrie 2022.
- Testarea pilonului R-NS finalizată cu succes la 21 septembrie 2022.
- Testarea firului de gardă finalizată la 25 noiembrie 2022.
- Testarea conductoarelor finalizată la 06 decembrie 2022.
- Testarea pilonului R-30 finalizată cu succes la 13 decembrie 2022.

Statutul de implementare: Etapa de proiectare - în derulare. Proiectul tehnic elaborat în măsură de circa 90%.

Modernizarea stației electrice Chișinău 330 kV - Contractul cu Asocieria Siemens Energy SRL, Electromontaj SA și Energotech SA a fost semnat în data de 18 ianuarie 2022, cu valoarea de 11,883,842.98 Euro, pe o durată de 32 de luni.

În perioada de raportare a fost definitivat și plasată comanda pentru tot echipamentul major.

Statut: Etapa de proiectare - în derulare. Proiectul tehnic realizat în măsură de 60%.

Progres la finele perioadei de raportare: 11.39% / 13.12%

Supravegherea tehnică a lucrărilor pentru LEA 400 kV și extinderea stației Chișinău -

Deschiderea publică a ofertelor tehnice a avut loc la data de 26 octombrie 2021. Ofertele tehnice au fost depuse de 5 companii de consultanță. Drept urmare, Raportul de evaluare a ofertelor tehnice a fost aprobat de către Banca Mondială la data de 09 decembrie 2021. În limitele termenului prevăzut de procedurile de achiziție ale Băncii Mondiale, la data de 17 decembrie 2021, a avut loc ședința publică de deschidere a ofertelor financiare. Procesul - verbal al ședinței de deschidere a ofertelor financiare a fost emis către ofertanți, membrii Comisiei de Evaluare și Banca Mondială la data de 20 decembrie 2021. Ulterior, la data de 22 decembrie 2021, a fost recepționată o plângere privind procedura de achiziție, răspunsul la care a fost coordonat de Banca Mondială la data de 10 ianuarie 2022. Astfel, a fost desemnată câștigătoare compania PowerGrid Corporation. Semnarea contractului a fost efectuată în martie 2022.

Progresul de implementare: Activitate în derulare. Supravegherea activităților de proiectare în cadrul contractelor A1 și A2.

5.1.2 Proiectul elaborării Studiului de fezabilitate pentru interconexiunea rețelelor electrice MD-RO

Proiectul a fost elaborat cu participarea Ministerului Economiei al Republicii Moldova finanțat de BERD. Proiectul a fost lansat pe 25 noiembrie 2014. Contractul cu consultantul selectat ISPE a fost încheiat pe 11 decembrie 2015.

În perioada 2015-2017 a fost efectuată elaborarea studiului de fezabilitate pentru proiectul prioritar: construcția Stației Back-to-Back Vulcănești și LEA 400 kV Chișinău-Vulcănești. Lucrările principale au fost finalizate în decembrie 2017, care includeau și elaborarea EIM pentru LEA 400 kV Vulcănești-Chișinău. Pe baza rezultatelor obținute studiului de fezabilitate, s-au alocat fonduri pentru construcție.

În decembrie 2017, au fost depuse documente către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului pentru a obține un Acord de mediu. În perioada 2018-2019 au fost

organizate mai multe întâlniri pentru a coordona pachetul de documente necesare cu toate părțile interesate și a avut loc și un schimb de scrisori. Acordul de mediu a fost emis în data de 31 decembrie 2019.

În noiembrie 2018 s-a decis continuarea implementării studiului de fezabilitate pentru proiectul secundar de construcție a LEA 400 kV Bălți-Suceava și Stației Back-to-Back Bălți. Astfel, a fost obținută aprobarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale pentru realizarea acestei lucrări. Lucrările sunt finanțate din BERD în baza contractului încheiat cu ISPE în 2014.

Consultantul a început lucrările asupra etapei a doua în august 2019. S-au prezentat soluții tehnice preliminare în octombrie 2019. De asemenea, în noiembrie 2019, au avut loc întâlniri cu primăriile din satele care sunt afectate de linia de transport a energiei electrice, precum și cu Agențiile Ecologice din zona de Nord. Având în vedere restricțiile impuse în legătură cu pandemia COVID-19, practic nu s-au efectuat lucrări în 2020, în acest sens, Contractul a fost prelungit cu 1 an până în decembrie 2021.

În anul 2021 au continuat lucrările de elaborare a studiului de fezabilitate cât și a pachetului de evaluare a impactului asupra mediului și social. Astfel, au fost efectuate mai multe vizite în primăriile vizate de traseul liniei, au fost colectate date pentru analiza de impact asupra mediului și social.

În decembrie 2021 a fost obținut studiul de fezabilitate integral pentru LEA 400 kV Bălți-Suceava și Stației Back-to-Back Bălți. Studiul a fost comentat de specialiștii Î.S. “Moldelectrica” și BERD. În februarie 2022 a fost obținută varianta finală cu comentariile încorporate.

Urmare reținerilor în analiza documentelor de impact asupra mediului și social (IMS) de către BERD noul termen de finalizare a pachetului este finele anului 2023. La moment Consultantul finalizează incorporarea comentariilor obținute și pregătește pachetul de diseminare a IMS.

Contractul a fost prelungit cu 1 an până în decembrie 2023.

5.1.3 Activitatea cu suportul MESA

Moldova Energy Security Activity (MESA) este un proiect de patru ani finanțat de USAID, care are drept scop consolidarea securității energetice a Moldovei prin îmbunătățirea integrării cu Europa; sporirea eficienței energetice; creșterea producției interne de energie, în special a

energiei regenerabile și a infrastructurii de transport și distribuție aferente; și diversificarea aprovizionării cu gaze naturale. TetraTech este antreprenorul principal care implementează activitatea de securitate energetică a Republicii Moldova (MESA).

Asistența tehnică oferită în prezent de MESA către Î.S. “Moldelectrica”:

- MESA oferă sprijin pentru Î.S. “Moldelectrica” în ceea ce privește certificarea unităților de producție la diferite centrale electrice, în conformitate cu cerințele ENTSO-E. Asistența furnizată acoperă întregul proces de certificare: dezvoltarea procedurilor și cerințelor de certificare, dezvoltarea unui program de testare (conform cerințelor Regulilor pieței de energie electrică), asistență în timpul fazei de testare (la unitățile de generare), dezvoltarea raportului privind rezultatele testelor;
- MESA oferă sprijin pentru Î.S. “Moldelectrica” pentru revizuirea, fundamentarea și pregătirea recomandărilor pentru clauzele neexhaustive incluse/care urmează să fie incluse în Codul rețelei electrice;
- Sprijin pentru achiziționarea de drone, precum și de instrumente suplimentare și pachete software asociate relevante pentru inspecția și întreținerea OHL;
- Sprijin pentru achiziționarea și instalarea unui sistem SCADA performant, pentru înlocuirea celui vechi;
- Sprijin pentru achiziționarea și instalarea sistemului WAMS;
- Dezvoltarea rețelei de comunicare a datelor (fibră optică) cu OTS adiacenți (Transelectrica, Ukrenergo) pentru a asigura un schimb de date fiabil în conformitate cu cerințele ENTSO-E.

5.1.4 Proiectul Procurarea și implementarea sistemului informațional DACF și IDCf

În 2017, Molde Î.S. “Moldelectrica” electrică și Ukrenergo au semnat în comun Acordul privind condițiile pentru integrarea viitoare a sistemelor electrice din Ucraina și Moldova cu rețeaua Europei continentale ENTSO-E. Anexa la acord enumeră un set de condiții tehnice precedente pentru integrare. Pentru a îndeplini aceste cerințe, Î.S. “Moldelectrica” trebuie să implementeze procedura de prognoză a congestiei ca parte a planificării operaționale coordonate. Există două proceduri relevante pentru planificarea operațională coordonată pe termen scurt: prognoza de congestie pentru ziua următoare (DACF) și prognoza de congestie în timpul zilei (IDCF). Scopul

acestor proceduri este de a preveni apariția congestiilor în rețeaua regională și de a maximiza utilizarea rețelei.

Implementarea procedurii europene DACF și IDCF necesită crearea unei soluții software automate, care va efectua importul datelor prognozate pentru fiecare oră a zilei următoare, va efectua calculele necesare și va exporta rezultatele în fișiere de format aprobat de ENTSO-E. Datele prognozate includ prognoza consumului, prognoza generației, programul de întrerupere planificat. În plus, sunt necesare un set de instrumente pentru analiza datelor, corectarea, verificarea și vizualizarea rezultatelor.

Soluția software se va baza pe software-ul DlgSILENT PowerFactory, deoarece Î.S. “Moldelectrica” îl folosește din 2019 și are un model detaliat pentru simulări. Urmare negocierilor cu USEA/USAID pe parcursul anului 2021 s-a ajuns la o înțelegere ca soluția software DACF/IDCF să fie implementată cu suportul USEA/USAID, fără a include partea hardware, ultima fiind procurată de Î.S. “Moldelectrica” SDPșIE în cooperare cu SRE a participat la elaborarea caietului de sarcini pentru Sistemul informațional DACF și IDCF. Sistemul informațional DACF și IDCF a fost realizat de DlgSILENT în cooperare cu DMCC Engineering. Astfel, în trimestrul I 2022 Î.S. “Moldelectrica” a procurat soluția hardware, iar până la finele anului 2022 a fost implementată și partea software. La moment se întreprind măsuri pentru accesarea platformei OPDE.

6 ACTIVITATEA ECONOMICĂ (DE PRODUCERE)

Pentru îndeplinirea programului de producție a Î.S. “Moldelectrica” conform Ordinului № 530 din 24.12.2021 “Despre programul pentru crearea condițiilor optime de activitate a Î.S. “Moldelectrica” în anul 2022 și perioada toamnă-iarnă an. 2022-2023” a fost prevăzut un buget în sumă de a 300,848 milioane lei.

Totodată, în conformitate cu prevederile Regulamentului privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor, Î.S. “Moldelectrica” a înaintat ANRE spre aprobare Planul de investiții al întreprinderii pentru anul 2022 cu completările și rectificările ulterioare, informațiile relevante fiind prezentate în următorul tabel:

Data solicitării	Investiții solicitate	Investiții acceptate	Decizia Consiliului de Administrație ANRE
01.10.2021	1049,56 mil. lei	1047,19 mil. lei	Hotărârea nr.617 din 07.12.2021
20.07.2022	1004,49 mil. lei	1004,49 mil. lei	Hotărârea nr.640 din 05.08.2022
31.10.2022	259,76 mil. lei	259,76 mil. lei	Hotărârea nr.852 din 18.11.2022

Tabelul 10 - Cronologia solicitării și aprobării investițiilor în anul 2022

Pentru realizarea planurilor stabilite în anul 2022, Î.S. “Moldelectrica” a planificat 300,84 milioane lei, distribuite pe următoarele compartimente:

- cheltuieli de mentenanță: 41,08 milioane lei;
- investiții și reparații capitalizate: 259,76 milioane lei (surse proprii 30,26 milioane lei și credite 229,50 milioane lei).

Investițiile planificate pentru anul 2022 în sumă de 229,50 milioane lei sunt datorate realizării în continuare a proiectului finanțat de BERD, BEI și Grant-ului NIF “Reabilitarea rețelelor electrice de transport ale Î.S. “Moldelectrica” (proiect în fază intensă de implementare) și inițierii proiectului de interconectare a sistemelor electroenergetice Republica Moldova - România finanțat de BERD, BEI, UE și BM (proiect în fază incipientă de realizare).

Valorificarea mijloacelor financiare planificate de Î.S. “Moldelectrica” pentru anul 2022 a însumat o cifră de 115,0 milioane lei, după cum urmează:

Denumirea	Planificat, mil. lei	Realizat, mil. lei	Realizat, %	Valoare de punere în funcțiune, mil. lei
Cheltuieli de mentenanță	41,09	31,47	77%	-
Investiții (surse proprii)	30,26	21,96	73%	12,99
Investiții (finanțare externă)	229,50	93,04	44%	3,77
Total	300,85	146,47	49%	16,76

Tabelul 11. Realizarea programului de producere al Î.S. “Moldelectrica” pentru anul 2022

Nerealizarea pe deplin a Planurilor investiționale și celor de mentenanță (cota de realizare cuprinsă între 44 - 77%) a fost în mare parte condiționată de situația dificilă, datorată războiului din Ucraina (încetarea producerii unor echipamente, întreruperea lanțurilor logistice și imposibilitatea retragerii în reparație a echipamentului și liniilor electrice de interconexiune cu sistemul electroenergetic ucrainean).

Aceasta din urmă a influențat negativ și asupra posibilității de finalizare a proiectelor investiționale inițiate, care nu au putut fi valorificate prin punerea lor în funcțiune.

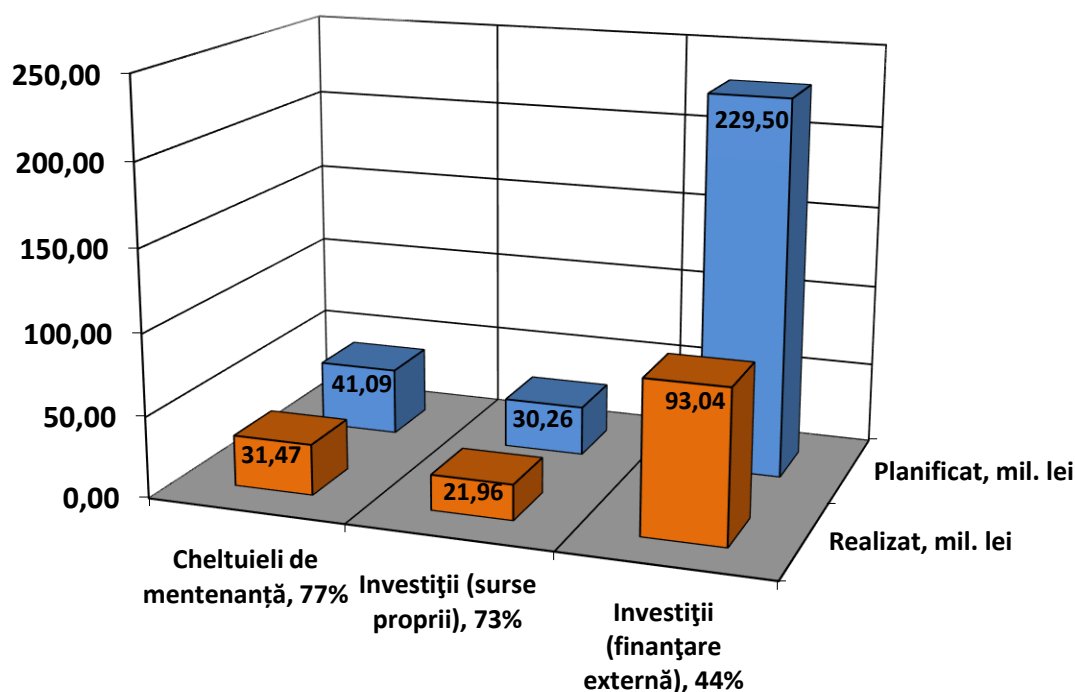

Figura 17. Realizarea programului de producere al Î.S. “Moldelectrica” pentru anul 2022

Important este de menționat, că toate proiectele de investiții, inițiate și nefinisate conform Planului de investiții pentru anul 2022, au fost catalogate ca investiții multianuale și s-au regăsit în planurile investiționale pentru perioadele următoare, astfel încât realizarea pe deplin a acestor investiții va fi reflectată deja în rapoartele viitoare.

În ceea ce privește continuitatea realizării proiectului „Reabilitarea rețelelor electrice de transport ale Î.S. “Moldelectrica”, finanțat din surse externe, este de menționat că după finalizarea cu succes a compartimentelor A1 - Înlocuirea transformatoarelor de putere și transformatoarelor supravoltoare 35-110 kV, A2 - Înlocuirea reactoarelor inductive 400 kV, B - Înlocuirea întrerupătoarelor cu ulei pe SF6 110 kV și D - Reconstrucția a 128 km de LEA 110 kV, se atestă restanțe la compartimentele C - Reconstrucția stațiilor electrice 35-400 kV și E - Înlocuirea instalațiilor de distribuție 10 kV.

În activitatea sa de producere, Î.S. “Moldelectrica” alocă surse financiare pentru asigurarea unei bune și fiabile funcționări a sistemului electroenergetic național, în special pentru organizarea mentenanței instalațiilor electrice de transport și pentru investiții în reconstrucții, modernizări și înlocuiri ale utilajelor moral și fizic învechite.

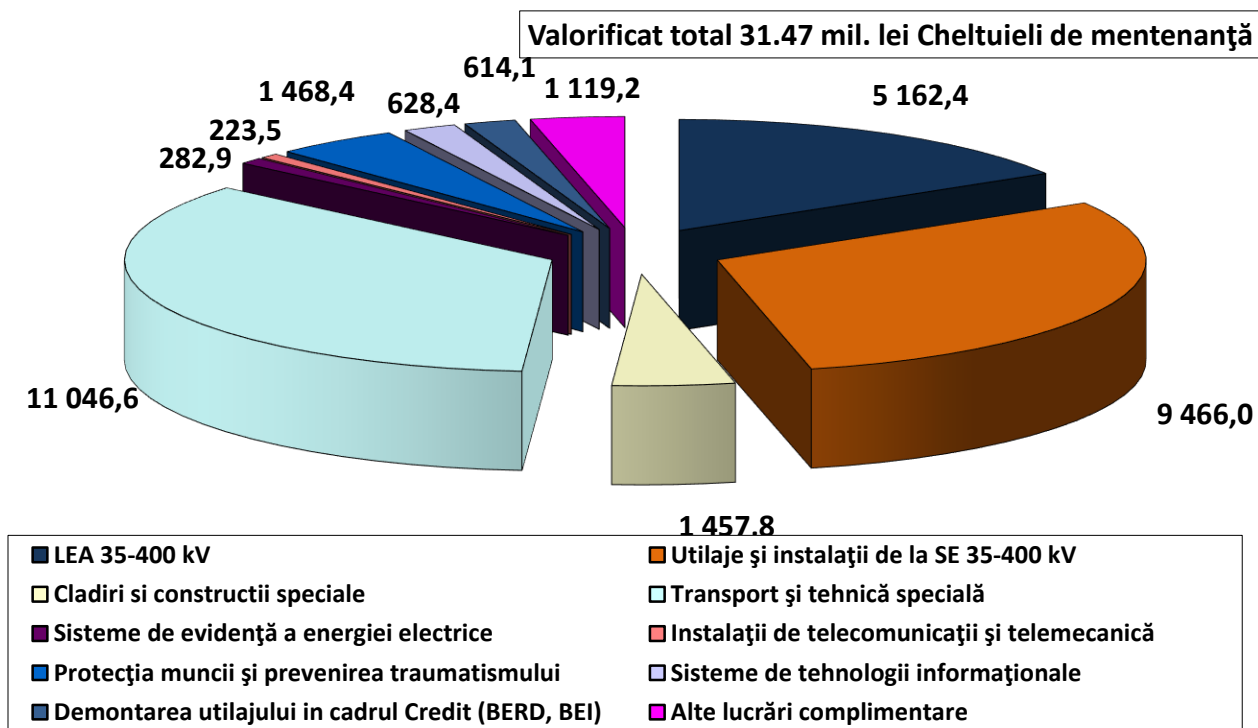

Figura 18. Valorificarea surselor financiare planificate pentru asigurarea mentenanței instalațiilor electrice de transport în anul 2022, mil. lei

Asigurarea mentenanței instalațiilor electrice de transport în anul 2022 a fost caracterizată prin executarea următoarelor lucrări principale:

1) Liniile electrice aeriene de transport 35-400 kV:

Denumirea lucrărilor	Planificat	Realizat	%
Reparația capitală a LEA 35-400 kV, km	252,32	252,32	100%
Reparația pilonilor metalici, buc	37	63	170%
Înlocuire piloni defectați și/sau instalare suplimentară 35-330kV, buc	34	34	100%
Înlocuirea și instalarea suplimentară a izolatoarelor, buc	1630	3764	230%
Reparația și întărirea prizelor de legare la pământ, piloni	208	208	100%
Reparația fundamentelor din b/a la pilonii metalici, buc	10	10	100%
Protecția anticorozivă a pilonilor metalici, buc	10	10	100%

Tabelul 12. Mentenanța LEA 35-400 kV

În decursul anului s-au îndeplinit lucrări de înlocuire a pilonilor defectați ale LEA 35-110kV în toate filialele, lucrări de consolidare și reparație a prizelor de legare la pământ ale pilonilor LEA-110kV, de acoperire anticorozivă cu vopsea a pilonilor metalici, de reparație a fundațiilor pilonilor de beton armat.

2) Utilaje și instalații de la SE 35-400 kV:

Denumirea lucrărilor	Planificat	Realizat	%
Reparația complexă a utilajelor SE 35-400 kV, buc	12	11	92%
Reparația capitală a ÎU-110 kV, buc	12	12	100%
Reparația compresoarelor, buc	5	5	100%
Reparația curentă a stațiilor electrice, un. conv. de echipament	5328	5475	103%
Înlocuirea racordurilor 35-110 kV, buc	11	8	73%

Tabelul 13. Mentenanța utilajului și instalațiilor SE 35-400 kV

Au fost înlocuite 2 dispozitive de încărcare-redresare (monocanal) la SE Bălți 330/110/10 kV. Au fost înlocuite 4 seturi de transformatoare de curent 330 kV și 1 set de transformatoare de tensiune 330 kV la SE Strășeni 330/110/10 kV.

Au fost îndeplinite lucrări de înlocuire a 21 transformatoare de curent 10 kV pentru evidența energiei electrice la stațiile electrice.

În anul 2022 au fost instalate sau înlocuite 185 limitatoare de supratensiune LST-10-35-110kV la stațiile electrice ale filialelor.

Pe parcursul anului 2022 la stațiile electrice 110 - 35kV s-au înlocuit 24 întrerupătoare cu ulei 35 kV pe întrerupătoare cu vid 35kV.

S-au înlocuit conductele exterioare ale sistemului antiincendiar la reactoarele 400 kV și autotransformatoarele 400 kV la SE Vulcănești 400kV.

S-au instalat sisteme de supraveghere video la SE Soroca 110/35/10kV și SE Florești 110/35/10kV.

3) Echipament de protecție prin relee și automată:

S-au îndeplinit următoarele lucrări de bază:

- deservirea tehnică a echipamentului PRA la 95 SE 35-110-400kV;
- s-a îndeplinit înlocuirea circuitelor secundare și DPRA a transformatoarelor 1T, 2T la SE Micăuți și SE Telecentru;
- procurarea a două dulapuri la transformatoarele de tensiune la barele colectoare 110 kV pentru stația Strășeni 330 kV, dar care vor fi înlocuite odată cu reconstrucția circuitelor PRA partea 110kV;
- montarea complexului AYPA-07 (înregistrator de accidente) pentru stația Hîncești, panou PAC;
- reconstrucția DPRA liniilor, racordurilor și cuplelor 35kV în baza terminalelor numerice de tip 7SJ82 - 2 buc., TOP 150 - 16 buc., TOP 200Л - 3 buc., TOP 200B - 5 buc., TOP 200C - 1 buc în legătură cu înlocuirea întrerupătoarelor 35 kV cu ulei pe întrerupătoare 35 kV cu vid tip 3AFO 141. În total s-au înlocuit 24 de întrerupătoare și 72 de transformatoare de curent la care s-au înlocuit circuitele secundare.
- reconstrucția DPRA în legătură cu înlocuirea IDPE-10kV la SE: Bucovăț, Vulcănești Raională, Zastînca, Căplani, Răut, Cioropcani, Ciocâlteni, Florești în baza terminalelor numerice de tip 7SJ82, 7SJ85, 7SA82 și 7UT86 ale firmei «Siemens».

4) Transport și tehnică specială: executate deserviri tehnice, reparații curente și capitale la 255 unități de transport și tehnică specială.

5) Sisteme de evidență a energiei electrice: s-a efectuat controlul permanent al stării complexelor de măsurare și evidență a energiei electrice precum și lucrări de verificare a evidenței SE, deservirea tehnică a 1353 complexe de măsurare comercială și tehnică, înlocuirea a 1113 mijloace de măsurare, verificarea de stat a 286 transformatoare de curent de măsurare și a 123 transformatoare de tensiune instalate la stațiile electrice ale filialelor, deservirea tehnică a 189 complexe de măsurare și evidență a consumatorilor finali, inclusiv 92 complexe de măsurare la SE Î.S. "Moldelectrica", s-a îndeplinit montarea a 21 transformatoare de curent 10kV.

6) Instalații de telecomunicații și telemecanică: s-a efectuat deservirea tehnică a 10 STA, 569 canale TM, 7 stații electrice diesel, 661 unități de echipament de alimentare de rezervă, 456 unități WAN/LAN, 3G/4G, deservirea tehnică a liniilor de cablu de telecomunicație - 411,69 km, îndeplinirea lucrărilor de telemecanizare a fiderelor 10kV pe baza echipamentului RTU-560 la 3 SE: Ștefan-Vodă 110/35/10kV, Fălești 110/35/10kV; Ungheni 110/35/10kV, s-au îndeplinit lucrări de modernizare a programului RTU-560 pentru folosirea protocolului IEC 61850 la SE Strășeni 330/110/10kV, Florești 110/35/10kV și la centrul de telecomunicații central.

7) Protecția muncii și prevenirea traumatismului: s-a executat în proporție de 70% Planul de protecție și prevenire, măsurile căruia au fost sistematizate urmare a verificării riscurilor profesionale și coordonate cu responsabilii din domeniul protecției muncii.

8) Sisteme de tehnologii informaționale: este asigurată funcționalitatea prin deserviri tehnice și reparații a peste 676 unități de tehnică informațională, dintre care 40 servere, 106 notebook-uri, 109 de computere cu funcționare continuă 24/24, 421 de imprimante și copiatoare.

9) Testări, verificări și diagnostică a utilajelor: întru identificarea defecțiunilor utilajelor și aprecierea stării funcționale au fost realizate testări profilactice a 6471 unități de echipament (inclusiv FNV - 1748 un., FN - 1278 un., FC - 1610 un., FS - 1835 un.), diagnosticarea dispozitivelor RTS a transformatoarelor de forță 110-330 kV - 2 un., cromatografia a 732 mostre

de ulei de transformator, diagnosticarea caracteristicilor DFR și SFRA a transformatoarelor de forță - 39 un.

10) Asigurarea metrologică: au fost verificate metrologic 256 aparate de evidență a energiei electrice și 475 transformatoare de măsurare, verificate 183 traductoare, 1553 aparate de laborator, 133 aparate de presiune. S-a efectuat reparația a 15 transformatoare de măsurare, 6 aparate de evidență a energiei electrice, 51 aparate de presiune, 5 unități de echipament tehnologic, restabilirea a 117 panouri cu aparate de măsurare a energiei electrice.

11) Clădiri și construcții speciale

S-au îndeplinit următoarele lucrări de bază:

- înlocuirea conductelor exterioare ale sistemului antiincendiar la reactoarele 400 kV și autotransformatoarele 400 kV la SE Vulcănești 400kV;
- reparația capitală a clădirii GOD SE Florești;
- reparația capitală a garajului-boxă cu înlocuirea acoperișului la baza filialei Nord (parțial);
- înlocuirea cazanului de încălzire în clădirea blocului administrativ FNV;
- executarea lucrărilor de reparație capitală a IDI-10 kV la SE Bălți 330 kV;
- executarea lucrărilor de eficientizare energetică prin termoizolarea fațadei și înlocuirea ferestrelor cu tâmplărie de lemn la blocul de producție și laborator din or. Bălți;
- executarea lucrărilor de reparație a căilor de acces și streășina acoperișului la clădirea pentru instalații de dirijare a SE Vulcănești 400 kV;
- proiectarea și construcția rețelelor de canalizare și evacuare a apelor pluviale la baza din or. Comrat cu racordarea lor la rețelele orășenești (parțial);
- reparația garajului boxă pentru automacara la baza RETÎ Nord-Vest;
- reparația colectoarelor și receptoarelor de ulei la 11 SE a filialelor;
- înlocuirea ferestrelor și ușilor clădirii administrative RETÎ Nord-Vest (or. Dondușeni) și gospodăriei de uleiuri;
- construcția a 5 WC-uri pe teritoriul subdiviziunilor și stațiilor electrice;
- reparația părților constructive ale b/a la SE Călărași, Calfa.

Pe parcursul anului, cu forțele sectoarelor de reparație-construcție s-au petrecut lucrări de reparație și exploatare a clădirilor și construcțiilor filialelor.

În continuare se prezintă informații succinte privind sursele financiare valorificate și lucrările principale executate în regie proprie sau antrepriză pe compartimentele de executare a investițiilor din sursele proprii.

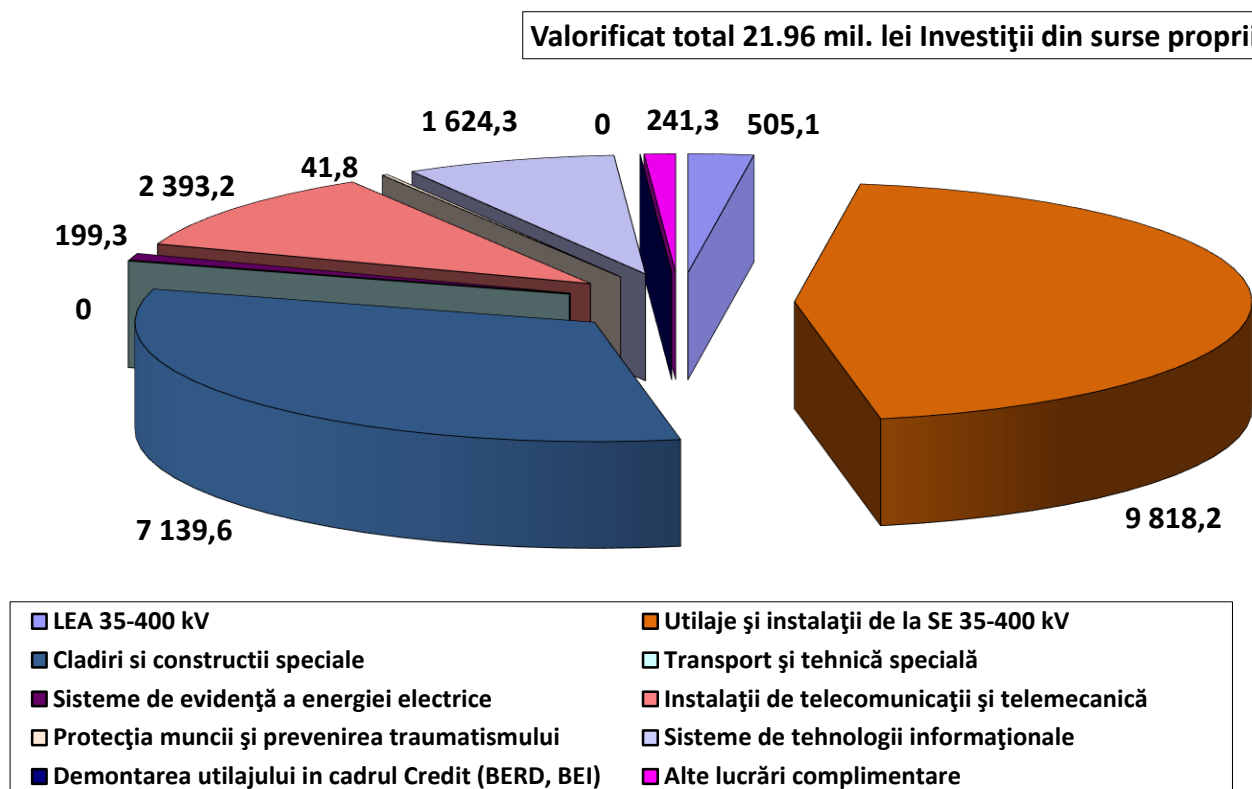

Figura 19. Valorificarea surselor financiare planificate pentru realizarea investițiilor din sursele proprii în anul 2022, milioane lei

Sarcinile pentru anul 2023

Conform Programului de Producție pentru crearea condițiilor optime de activitate a Î.S. “Moldelectrica” în anul 2023 și perioada toamnă-iarnă an. 2023-2024 se preconizează procurarea echipamentului și îndeplinirea lucrărilor în sumă de 114.47 milioane lei, inclusiv:

- | investiții în sumă de 67.4 milioane lei;
- | cheltuieli în sumă de 47.07 milioane lei.

De asemenea, pentru îndeplinirea lucrărilor în cadrul creditului Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD), Băncii Europene de Investiții (BEI) și grantului NIF pentru reabilitarea rețelelor se preconizează valorificarea sumei de 425 milioane lei.

7 SECURITATEA ȘI SĂNĂTATEA ÎN MUNCĂ

Eficiența economică a activității de producție a întreprinderii depinde de condițiile de lucru nepericuloase ale personalului precum și de asigurarea respectării cerințelor normative de către conducătorii locurilor de muncă, de către specialiști și lucrători. Lucrul în domeniul securității și sănătății în muncă în perioada de raportare a fost realizat în scopul îmbunătățirii ulterioare a condițiilor de muncă și profilacticii traumatismului.

Pentru realizarea măsurilor de securitate și sănătate în muncă (în continuare - SSM) conform “Planului de protecție și prevenire pentru anul 2022” au fost prevăzute 2223,5 mii de lei. De fapt, s-au cheltuit 1557,5 mii lei sau 70% din cele planificate, sau 1171 lei per lucrător.

Implementarea măsurilor de securitate și sănătate în muncă a permis ca personalul să fie asigurat la întreprindere cu îmbrăcăminte și încălțăminte specială necesară, cu documentație tehnico-normativă, cu formularele fișelor de lucru și dispozițiilor, cu mijloace de protecție individuală, cu materiale igienico-sanitare, cu alimentație specială și a permis îmbunătățirea condițiilor sanitare și menajere de muncă.

7.1 Lucrul cu personalul serviciului de protecție și prevenire

În conformitate cu cerințele “Regulamentului cu privire la pregătirea și atestarea personalului la Î.S. “Moldelectrica” în decursul anului 2022 Serviciul de protecție și prevenire (în continuare - SPP) a desfășurat cu lucrătorii întreprinderii următoarele forme de muncă:

- a) instruirea introductiv-generală cu eliberarea “Fișelor personale de instruire în domeniul securității și sănătății în muncă” pentru 158 salariați (inclusiv stagiași și ucenici) ai Î.S. “Moldelectrica”;
- b) instruirea în domeniul securității și sănătății în muncă, cu eliberarea a 89 “Fișe colective de instruire în domeniul securității și sănătății în muncă” pentru 764 lucrători care și-au desfășurat activitatea în baza contractului de prestare a serviciilor Î.S. “Moldelectrica”;

c) organizarea și desfășurarea verificării cunoștințelor în cadrul comisiei permanente centrale a întreprinderii, inclusiv:

- verificarea cunoașterii NTS (NE1-02:2019), instrucțiunilor și altor acte normative de securitate și sănătate în muncă - 594 lucrători;
- verificarea cunoașterii RET, “Normelor minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice” (verificări neordinare), instrucțiunilor de serviciu și de producție, instrucțiunilor de securitate antiincendiară - 938 lucrători;

În perioada anului 2022 de către comisia SPP și Centrul de Instruire al Î.S. “Moldelectrica” la cursurile în domeniul SSM au fost instruiți și atestați, conform programului de 8 ore (*nivelul I de pregătire*), 9 conducători ai locurilor de muncă și specialiști ai filialelor și Aparatului Î.S. “Moldelectrica”.

La data de 26.03.2022, de către Serviciul extern de protecție și prevenire (Î.S. "Centrul de instruire în domeniul relațiilor de muncă") au fost instruiți la cursurile în domeniul securității și sănătății în muncă 6 specialiști SPP (angajați desemnați) din cadrul SSM (*nivelul II de pregătire*).

Pe baza rezultatelor evaluării riscurilor profesionale, în conformitate cu “Regulamentul cu privire la procedura de evaluare a riscurilor profesionale la locurile de muncă” (Dispoziție nr.42 din 17.05.2022), comisiile de lucru au efectuat identificarea și evaluarea riscurilor profesionale la 199 de locuri de muncă, în serviciile de producție și în subdiviziuni, precum și la bazele de producere ale întreprinderii. Rezultatele evaluării au fost utilizate pentru familiarizarea lucrătorilor cu pericolele depistate, cu măsurile de prevenire a acestora, precum și pentru planificarea activităților incluse în “Planul de protecție și prevenire” anual al întreprinderii pentru anul 2023.

7.2 Traumatismul de muncă

În perioada anului 2022 la întreprindere s-a produs 1 accident de muncă și anume:

La data de 20.07.2022, ora 14:00, la baza de producere "Comrat" (Filiala "RETÎ Sud") a avut loc un accident de muncă cu incapacitate temporară de muncă cu ingineră electroenergetică din Serviciul substații al filialei "RETÎ Sud" Gradinar Anna, 61 de ani.

Circumstanțele accidentului:

Aproximativ la orele 14:00, în timpul aflării în interiorul depozitului de serviciu al substației, Gradinar A., a prins colțul metalic de pe podeaua depozitului într-un pachet cu piciorul pantalonului de sub genunchiul piciorului drept, și-a pierdut echilibrul și a căzut pe mâna dreaptă.

Diagnosticul vătămării organismului - Fractura închisă a radiusului în localizare tipică cu luxație a fracturii de la mâna dreaptă.

Cauzele accidentului:

Încălcarea de către victimă, în urma manifestării neglijenței și neatenției personale, și a "Instrucțiunii privind sănătatea și securitatea în muncă instrucțiuni pentru conducătorilor, specialiști și funcționari" (ISSM-A-01-18).

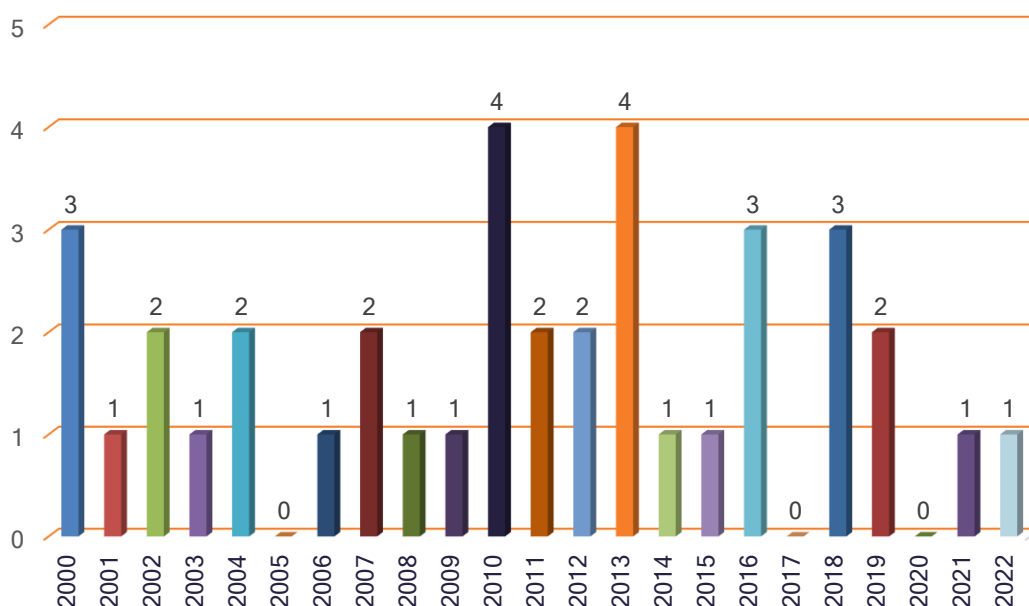

Figura 20. Analiza numărului de accidente de muncă la Î.S. "Moldelectrica" în perioada an. 2000 - 2022

7.3 Verificarea locurilor de muncă

În conformitate cu planul de lucru aprobat al serviciului, ca urmare a inspecțiilor locurilor de muncă în ceea ce ține de starea securității și sănătății în muncă, specialiștii în domeniul SSM ai filialelor (lucrători ai serviciului) au emis 24 de acte-prescripții privind înlăturarea a 98 încălcări ale documentelor normativ-tehnice, securității antiincendiară și altor acte normative (filiala “RETÎ Centru” - 45 încălcări, filiala “RETÎ Sud” - 24 încălcări, filiala “RETÎ Nord” - 27 încălcări, filiala “RETÎ Nord-Vest” - 2 încălcări).

Efectuarea inspecțiilor la locul de muncă a relevat că încălcările regulilor, normelor și instrucțiunilor, cele mai frecvent admise de către lucrători, vizează 5 direcții:

1. Încălcarea cerințelor de organizare a muncii cu personalul;
2. Încălcarea regulilor de exploatare nepericuloasă a instalațiilor electrice;
3. Încălcarea normelor de securitate și sănătate în muncă;
4. Încălcarea măsurilor de securitate antiincendiară;
5. Necoresponderea condițiilor de muncă cu cerințele normelor și regulamentelor în vigoare.

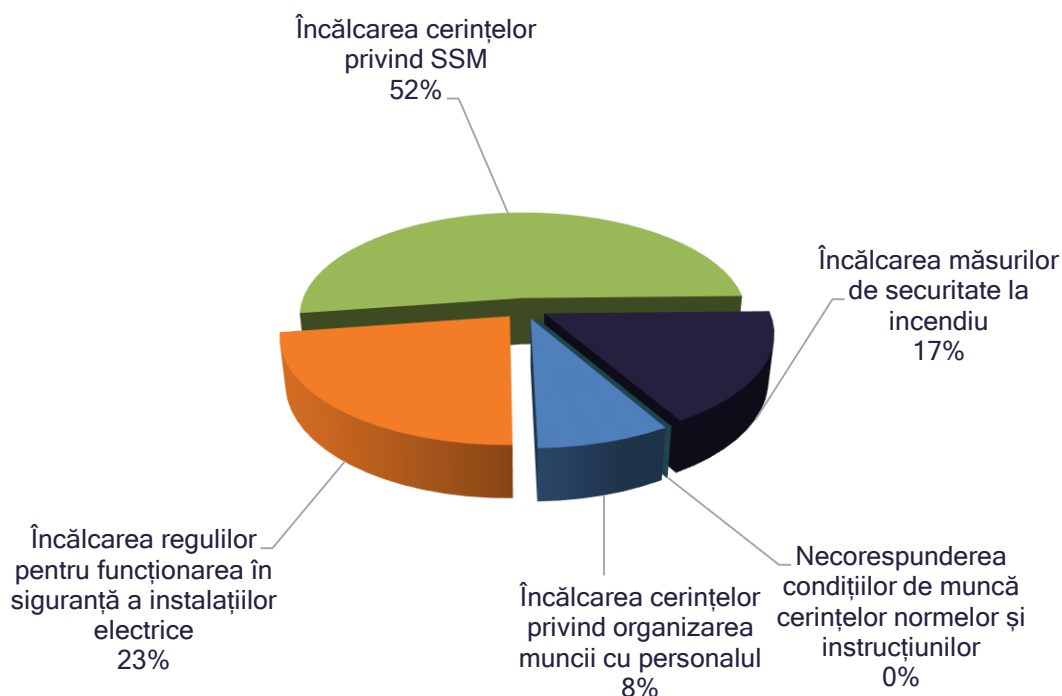

Figura 21. Distribuția celor mai frecvente încălcări ale regulilor și normelor în domeniul securității și sănătății în muncă

În toate cazurile de încălcări ale documentelor normativ-tehnice, depistate în cadrul controalelor, executorilor li s-au emis acte-prescripții, ce trebuie îndeplinite în mod obligatoriu, cu indicarea termenelor concrete de lichidare a încălcărilor depistate.

În baza rezultatelor verificărilor efectuate în conformitate cu ordinele lunare ale întreprinderii “cu privire la premiarea salariaților pentru rezultatele de bază ale activității economice”, pentru încălcările depistate ale regulilor și normelor de securitate și sănătate în muncă au fost lipsiți de premii, total sau parțial, 3 lucrători și persoane cu funcții de răspundere.

7.4 Deranjamentele tehnologice în rețelele electrice ale Î.S. “Moldelectrica” în anul 2022

Filiala	Lunile anului													Total pe filiale
		Ianuarie	Februarie	Martie	Aprilie	Mai	Iunie	Iulie	August	Septembrie	Octombrie	Noiembrie	Decembrie	
Sud	A	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
	I	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	AIP	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Centru	A	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	I	0	0	1	0	0	0	2	0	0	2	0	0	5
	AIP	0	0	1	0	0	0	2	0	0	2	0	0	5
Nord	A	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	I	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	AIP	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Nord-Vest	A	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	I	0	0	0	0	0	3	1	0	1	0	0	0	5
	AIP	0	0	0	0	0	2	1	0	1	0	0	0	4
Total pe întreprindere	A	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
	I	0	0	1	0	0	4	3	0	2	2	0	0	12
	AIP	0	0	1	0	0	3	3	0	2	2	0	0	11

Legenda: A-Avarii; I - Incidente; AIP - Incidente din cauza acțiunilor incorecte a personalului

Tabelul 14. Repartizarea deranjamentelor tehnologice anul 2022

Pentru anul 2022 au fost supuse examinării și evidenței 14 deranjamente tehnologice în rețelele electrice ale Î.S. “Moldelectrica”, dintre care:

- avarii - 2;
- incidente - 12.

În comparație cu anul 2021, numărul total de incidente a scăzut cu 35% (de la 23 până la 12).

Din numărul total de incidente, 11 dintre acestea sunt clasificate ca incidente din cauza acțiunilor incorecte ale personalului, și în comparație cu anul 2021 numărul incidentelor cauzate de acțiunile incorecte a personalului a scăzut cu 45% (de la 20 până la 11).

8 PROTECȚIA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR

În scopul asigurării normelor și cerințelor de limitare a efectelor nocive ale proceselor de producție asupra mediului și reducerii nivelului de poluare a apelor de suprafață și subterane, a aerului atmosferic și a resurselor funciare, în cursul anului în subdiviziunile întreprinderii au fost întreprinse o serie de măsuri de protecție a mediului.

Pentru a elimina riscul contaminării solului și a apelor subterane cu ulei de transformator au fost reparate îngrădirile și receptoarele de ulei la următoarele substații:

- în filiala “RETÎ Nord-Vest” SE Zastânca 110/10 (1T) și SE Vărăncău 110/10 (1T);
- în filiala “RETÎ Nord” SE Balatina 110/35/10 (1T, 2T), SE Râșcani 110/35/10 (1T), SE Văratice 110/10 (1T, 2T, МКП-110), SE Glodeni 35/10 (1T, 2T);
- în filiala “RETÎ Sud” SE Cahul Nord 110/10 (1T, 2T, МКП 110), SE Zărnești 110/10 (1T, 2T), SE Cahul Sud 110/35/10 (1T, 2T).

Pentru protejarea resurselor de apă și prevenirea scurgerii deșeurilor în haznalele și rezervoarele de stocare la baza filialei “RETÎ Sud” (or. Comrat), a fost elaborat un proiect și în conformitate cu acesta au început lucrările de construcție a rețelei de canalizare și de apă pluvială cu racordare la rețelele centrale ale orașului Comrat.

Pentru a preveni moartea păsărilor din cauza electrocutării, 2065 de baraje pentru păsări au fost instalate pe stâlpii liniilor electrice de înaltă tensiune.

La instalațiile de regenerare staționare de tip ПСМ pentru utilizare repetată au fost recuperate 336.5 tone de ulei uzat de la transformatoare de putere și întreruptoare de înaltă tensiune.

Pe baza contractului încheiat cu agentul economic SRL “Basarabia-metal” filiala “RETÎ Centru” a transmis spre utilizare 141,38 tone de resturi de metal feros și 87,5 kg de resturi de metal neferos.

Pe parcursul anului, 700 de metri cubi de deșeuri menajere solide (gunoi) au fost formate în filialele întreprinderii și duse la depozitele legale în conformitate cu contractele încheiate cu entitățile economice. Pentru depozitarea și transportul gunoiului la SE Strășeni-330/110/10 kV au fost achiziționate 2 containere cu un volum de 110 litri fiecare. Pentru depozitarea deșeurilor toxice au fost achiziționate 3 containere cu volumul de 200 de litri pentru filialele “RETÎ Nord-

Vest”, “RETÎ Centru” și “RETÎ Sud”, precum și un recipient pentru depozitarea deșeurilor toxice lichide (deșeuri de electroliti) pentru filiala “RETÎ Sud”.

Una din problemele întreprinderii în domeniul protecției mediului este utilizarea deșeurilor de silicagel, al căror volum în depozitele filialelor constituie 23 de tone. Pentru anul 2023, în Ordinul nr.1 este planificată o măsură de utilizare a deșeurilor în volum de 1 tonă de silicagel, 1 tonă de ulei de transformator și 0,6 tone de electrolit.

Cea mai importantă sarcină cu care se confruntă întreprinderea în domeniul protecției mediului este neutralizarea a 155 unități de echipamente electrice în care, în perioada 2010-2011, substanțele periculoase din grupul policlorbifenil (PCB), aferente poluanților organici persistenți care distrug stratul de ozon, au fost depistate în uleiul de transformator. În scopul îndeplinirii Regulamentului “privind bifenilii policlorurați” (Hotărârea Guvernului RM nr. 81 din 02.02.2009), în anul de raportare au fost demontate 122 unități de echipament (întrerupătoare de 35 kV) și înlocuite cu echipamente noi care nu conțin ulei (întrerupătoare cu vid). În prezent, 33 unități de echipamente contaminate au rămas în funcțiune, dintre care 16 unități se planifică să fie înlocuite în 2023. Toate lucrările de demontare și utilizare a echipamentelor electrice contaminate cu PCB, în conformitate cu Convenția de la Stockholm privind poluanții organici persistenți trebuie să fie finalizate până la sfârșitul anului 2026.

Serviciul Tehnic de Producție central a elaborat și aprobat pentru toate subdiviziunile întreprinderii limite anuale (volume) de consum pentru nevoile casnice de energie electrică, căldură, gaze naturale, apă și limitele pentru eliminarea deșeurilor menajere în anul 2022. În luna septembrie a anului de raportare, în legătură cu criza energetică din țară, la întreprindere a fost elaborat un Plan de Măsuri pentru atenuarea consecințelor limitării livrărilor de gaze naturale, unul dintre punctele căruia a fost revizuirea limitelor în direcția scăderii cu 10%. Conform rezultatelor anuale, a fost obținută următoarea economie de resurse energetice: consumul de energie electrică față de anul precedent 2021 a scăzut cu 6%, energie termică - cu 13% și gaze naturale - cu 30%. Principalii indicatori ai utilizării resurselor naturale și energetice nu au depășit limitele stabilite.

În scopul utilizării raționale a resurselor energetice în subdiviziuni, au fost luate următoarele măsuri pentru îmbunătățirea eficienței energetice:

- în clădirea blocului administrativ al filialei “RETÎ Nord- Vest” (or. Dondușeni) vechiul cazan cu încălzire electrică a fost înlocuit cu unul nou energetic mai eficient;

- 224 de ferestre vechi și 15 uși au fost înlocuite cu geamuri termopan ce economisesc energie;
- a fost efectuată izolarea termică a clădirii administrative din or. Bălți;
- pe teritoriul substațiilor “Răut” și “Cobani” (filiala “RETÎ Nord”) au fost instalate 7 lămpi LED stradale cu conectare printr-un senzor de mișcare.
- în ordinea exploatării curente, becurile cu incandescență obișnuite sunt înlocuite în mod constant cu becuri de tipul LED ce economisesc energie.

În decursul anului, Agenția de Mediu a eliberat trei autorizații de emisii de substanțe nocive în atmosferă din surse staționare de poluare pe o perioadă de 5 ani la baza filialei “RETÎ Sud” (or. Comrat), la SE-400 kV Vulcănești și la SE-330 kV Strășeni.

Suma totală a plăților pentru întreprindere conform prevederilor Legii nr. 1540 din 25.02.1998 cu privire la plata pentru poluarea mediului, a constituit 17 mii lei.

La Centrul de Instruire, în cadrul cursurilor de perfecționare profesională, 170 de angajați ai întreprinderii au participat la un curs de instruire în domeniul protecției mediului înconjurător.

9 ACCESUL LA REȚELELE ELECTRICE DE TRANSPORT

Î.S. “Moldelectrica” este obligată conform legislației naționale să acorde acces la rețelele electrice de transport tuturor utilizatorilor de sistem, existenți sau potențiali.

În anul 2022 întreprinderea a înregistrat 5 solicitări de racordare a instalațiilor de utilizare a potențialilor consumatori. În urma examinării acestor solicitări, s-au emis 5 avize de racordare a instalațiilor de utilizare cu o putere totală de 9,8 MW.

În 2022 s-au înregistrat 39 solicitări de racordare complete a unităților de producere. În urma examinării solicitărilor s-au emis/reperfectat avize pentru 36 de solicitări, iar 3 solicitări au fost incluse în Lista de așteptare a avizelor de racordare.

Valoarea totală a puterii avizate pentru racordarea instalațiilor de producere în 2022 este de 833,2 MW, dintre care 273,73 MW reprezintă instalații solare fotovoltaice, 544,6 MW sunt centrale eoliene și 15 MW sunt centrale electrice de cogenerare.

La finele anului 2022 sunt valabile avize de racordare a instalațiilor de producere cu o putere totală de 1114,43 MW dintre care 361,23 MW reprezintă avize pentru racordare instalațiilor solare fotovoltaice, 15 MW - centrale electrice de cogenerare și 738,2 MW - centrale eoliene. La moment pe parcursul anilor precedenți au fost racordați de facto la rețeaua electrică de transport, solicitanți cu unități de producere cu o putere instalată de 3,5 MW - instalație solară fotovoltaică, 10,74 MW - centrală eoliană, 3,6 MW - centrală pe biogaz și 13,4 MW - centrală electrică cu termoficare.

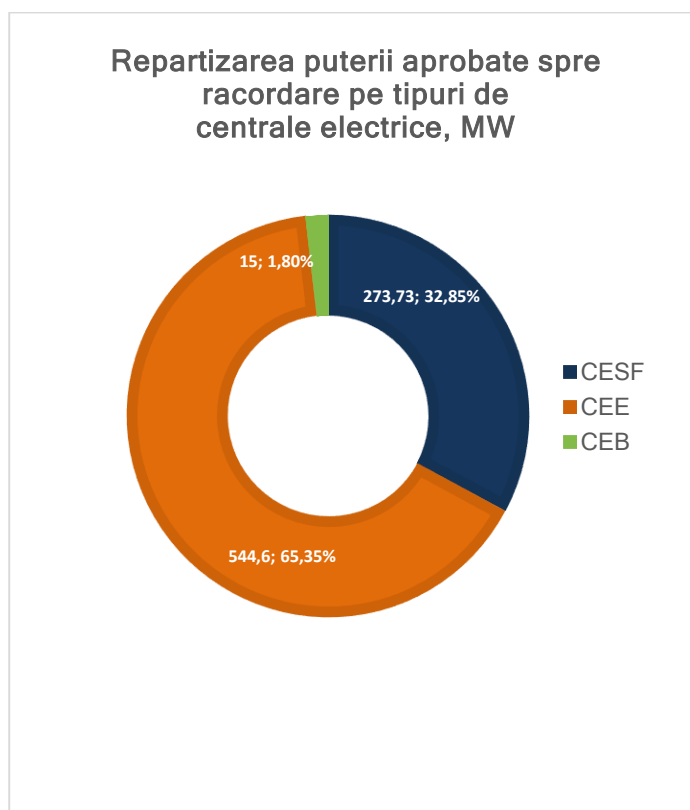

Figura 22. Racordarea instalațiilor de producere

10 ACTIVITATEA INTERNAȚIONALĂ

10.1 Interconectarea sistemelor energetice a Republicii Moldova și Ucrainei cu sistemul energetic ENTSO-E

Pe parcursul anului 2022, Î.S. “Moldelectrica” și-a continuat activitatea sa în cadrul grupului de lucru Ucraina/Moldova. Astfel, Î.S. “Moldelectrica” a participat la o serie de întâlniri de-a lungul anului conform necesității convocării acestor ședințe.

În urma semnării "Acordului privind condițiile viitoarei interconexiuni a sistemelor energetice a Ucrainei / Moldovei la sistemul energetic a Europei Continentale" care a intrat în vigoare în data de 06 iulie 2017 și deciziei despre necesitatea efectuării studiilor adiționale, în anul 2019 au fost inițiate negocierile Contractului de servicii pentru efectuarea studiilor de către Consorțiul ENTSO-E. Studiul a fost finalizat în decembrie 2021.

Urmare finalizării Studiului au fost inițiate pregătirile pentru decuplarea de la sistemul IPS/UPS pentru efectuarea testărilor funcționării sistemelor electroenergetice a Republicii Moldova și Ucraina în regim izolat pentru câteva zile și reconectarea ulterioară la sistemul IPS/UPS. În data de 24 februarie 2022 sistemele energetice a Republicii Moldova și Ucrainei s-au deconectat de la sistemul electroenergetic IPS/UPS și au demarat testele în regim izolat. Toate testele au fost efectuate cu succes. Odată cu schimbarea situației geopolitice în regiune în data de 27.02.2022 Ucraina a luat decizia de a nu se reconecta la sistemul IPS/UPS și a solicitat la ENTSO-E a fi conectate sistemele electroenergetice a Ucrainei/Republicii Moldova la sistemul electroenergetic ENTSO-E Europa Continentală. Urmare deciziilor la nivel ENTSO-E și politic la nivel European a demarat procesul de sincronizare de probă în regim de urgență. În cadrul acestui proces au fost create mai multe grupuri de lucru care timp de 17 zile au identificat măsurile și au întreprins acțiunile necesare pentru a realiza sincronizarea sistemelor. Astfel în data de 16 martie 2022 sistemele electroenergetice a Ucrainei și Republicii Moldova au fost sincronizate cu sistemul electroenergetic a ENTSO-E Europa Continentală.

Urmare sincronizării de avarie au fost demarate mai multe procese ce urmează a fi implementate în următorii ani. Adițional în data de 01.06.2022 Î.S. “Moldelectrica” a aderat la procesul de compensare financiară a devierilor neintenționate FSkar.

Urmare efortului depus de angajații Î.S. “Moldelectrica” în data de 12.10.2022 a fost posibilă implementarea procesului de alocare comună a capacităților pe granița RO-MD, licitațiile fiind efectuate pe platforma Transelectrica.

10.2 Organizarea interacțiunii Operatorului sistemului de transport (OST) cu operatorii zonelor externe de dispecerizare.

În anul de raportare, Î.S. “Moldelectrica” a desfășurat activități legate de interacțiunea OST cu operatorii din zonele externe de dispecerizare și partenerii străini cu privire la problemele de funcționare în comun a sistemelor energetice.

Pe parcursul anului 2022, Î.S. “Moldelectrica” a organizat și a desfășurat 14 (paisprezece) ședințe de lucru cu reprezentanții “NEK Ukrenergo” în vederea depistării, analizei și soluționării problemelor actuale de tip organizatoric privind lucrul în paralel între SE al Ucrainei și SE al Moldovei, precum și problemele legate de interconectarea blocului de reglare comun (SE al Ucrainei - SE al RM) cu sistemul ENTSO-E.

În cadrul ședințelor de lucru organizate și desfășurate în anul de raportare, au fost efectuate unele modificări în Anexele Acordului de Exploatare dintre OST al Moldovei și Ucraina și totodată au fost discutate problemele actuale ce țin de organizarea funcționării în paralel a sistemelor energetice din Ucraina și Republica Moldova.

În urma efectuării interconectării cu zona sincronă ENTSO-E, în luna martie anul 2022, au fost organizate 6 (șase) ședințe de lucru între reprezentanții Î.S. “Moldelectrica” și C.N.T.E.E: “Transelectrica” S.A. în vederea discutării problemelor actuale legate de interconectarea blocului de reglare în cadrul SE al Ucrainei - SE al RM cu sistemul ENTSO-E, alocarea capacității transfrontaliere, schimbul de date, semnarea acordurilor și contractelor.

În cadrul ședințelor de lucru organizate și desfășurate în anul 2022, a fost semnat Acordul de Alocare a Capacității transfrontaliere și Contractul de furnizare a energiei electrice de urgență, iar la momentul actual ne aflăm în procesul de discuții privind Acordul de interacțiune Moldelectrica - Transelectrica.

10.3 Coordonarea interacțiunii Operatorului sistemului de transport cu organele executive și organele de lucru ale organizațiilor internaționale în domeniul energetic.

În decursul perioadei de raportare, Î.S. “Moldelectrica” a realizat o serie de acțiuni privind relațiile OST cu Comitetul Executiv al Consiliului Electroenergetic ale țărilor CSI (CE CEE CSI) și cu Comisia pentru Coordonarea operațională și tehnologică a funcționării în comun a sistemelor energetice ale CSI și ale statelor baltice (KOTK).

10.3.1 Relațiile OST cu Comitetul Executiv al Consiliului Electroenergetic ale țărilor CSI.

Spre deosebire de anii precedenți, fiind luată în considerație situația actuală din anul 2022, relațiile OST cu Comitetul Executiv al Consiliului Electroenergetic ale țărilor CSI (CE CEE CSI) și cu Comisia pentru Coordonarea operațională și tehnologică a funcționării în comun a sistemelor energetice ale CSI și ale țărilor baltice (KOTK) au fost suspendate.

10.3.2 Relațiile OST cu Secretariatul Comunității Energetice.

În anul 2022 au fost îndeplinite un șir de acțiuni ce țin de proiectele legate de intrarea Sistemului electroenergetic al RM prin crearea blocului unic de reglare în componența sistemului energetic al Ucrainei în componența ENTSO-E.

Totodată, în cadrul implementării a noilor RPEE, pe parcursul anului 2022 au fost petrecute mai mult de zece ședințe în format de videoconferință cu reprezentanții Secretariatului Comunității Energetice și EU4Energy.

Pe 19 mai și 20 octombrie, am participat la două întruniri ale reprezentanților Biroului central și Birourilor locale pentru alocarea codurilor EIC, organizată de Biroul Central CIO ENTSO-E. La întrunire au participat reprezentanții Birourilor Locale din peste 20 de țări membre al Comunității Energetice.

În a doua jumătate a. 2022, au fost petrecute un șir de întâlniri privind organizarea licitațiilor comune pentru accesul la secțiunea transfrontalieră MD-UA, MD-RO și distribuirea accesului la secțiunea transfrontalieră.

În perioada 12-14 decembrie 2022, în orașul Viena a fost organizată conferința interstatală pe tema: “Securitatea aprovizionării de energie electrică”.

10.3.3 Oficiul de Emitere a codurilor EIC

Î.S. “Moldelectrica” este nominalizată în calitate de Birou Local nr. 64 de Atribuire a codurilor EIC începând cu luna august 2018. Biroului Local de Emitere i sa atribuit un compartiment pe pagina oficială a întreprinderii, unde permanent se actualizează informația cu privire la codurile EIC, formularele de cereri pentru alocarea codurilor EIC și registrul codurilor EIC.

În conformitate cu solicitările participanților pe piață, pentru perioada de raportare, au fost înregistrate:

- Codurile EIC de tip X - pentru persoanele juridice, participanți pe piața de energie electrică - 50 unități; dintre care 3 au obținut statut internațional
- Codurile EIC de tip W - pentru unități de producere - 162 unități.

Î.S. “Moldelectrica” a luat parte la adunarea generală a reprezentanților Biroului Central și Birourilor Locale pentru distribuirea codurilor EIC, organizată de Biroul Central CIO ENTSO-E pe 19 mai (în format de videoconferință) și 21 octombrie (cu participarea fizică la sediul ENTSO-E, Bruxelles).

11 PIAȚA ENERGIEI ELECTRICE

11.1 Consumul tehnologic de energie electrică în rețeaua electrică de transport.

11.1.1 Valorile normative și calculate a consumului tehnologic de energie electrică.

În conformitate cu Hotărârea ANRE nr. 152/2015 din 17.07.2015, normativul consumului tehnologic de energie electrică la transmiterea acesteia prin rețeaua de înaltă tensiune a Î.S. “Moldelectrica” constituie 3,0%.

În anul 2022, consumul tehnologic de energie electrică în rețeaua electrică de transport al Î.S. “Moldelectrica” este de 161,9 milioane kWh sau 3,66% în raport cu valoarea efectivă a energiei electrice intrate în regiunea Malului Drept pentru piața internă.

Valorile calculate al consumului tehnologic de energie electrică în rețeaua electrică de transport al Î.S. “Moldelectrica” au fost determinate lunar conform Programului Institutului de Energie al Academiei de Științe a Republicii Moldova pentru filialele RETÎ și în general pentru Î.S. “Moldelectrica” și au constituit 185,1 milioane kWh.

11.1.2 Analiza consumului tehnologic efectiv de energie electrică.

Consumul tehnologic efectiv de energie electrică în rețeaua electrică de transport al Î.S. “Moldelectrica” în anul 2022 a constituit 161,9 milioane kWh sau 3,66% (în anul 2021 - 116,4 milioane kWh și respectiv 2,56%).

Valoarea medie anuală a consumului tehnologic relativ de energie electrică a ridicat - cu 1,1%. Valoarea absolută a consumului tehnologic de energie electrică a ridicat cu 45,5 milioane kWh.

În conformitate cu noile Reguli ale pieței energiei electrice aprobate de către ANRE prin Hotărârea nr. 283 din 07.08.2020, Î.S. “Moldelectrica” a efectuat achiziții de energie electrică pentru acoperirea consumului tehnologic în baza contractelor bilaterale, în conformitate cu notificările fizice, diferența între valorile de facto și valorile notificate a constituit dezechilibrul, pentru care a fost aplicat mecanismul de compensării financiare descris în Regulile pieței energiei electrice. Conform Regulilor pieței energiei electrice, în perioada 01.06.2022 - 31.12.2022 a fost notificată energia electrică pentru acoperirea consumului tehnologic în valoare de 88,9 milioane kWh, dezechilibrul a constituit 14,6 milioane kWh iar consumul

tehnologic pentru anul 2022, luând în considerare notificările fizice din 01.06.2022 -31.12.2022, a constituit 147,3 milioane kWh.

Cheltuielile de consum tehnologic achitate de Î.S. “Moldelectrica” au constituit 226,9 milioane lei.

Creșterea valorii absolute a consumului tehnologic în 2022 este cauzată datorită conectării în paralel pe data de 16.03.2022 cu sistemele țărilor ENTSO-E, ceea ce a dus la fluxuri în buclă din România către Ucraina prin sistemul energetic al Republicii Moldova.

Principalele cauze care au determinat majorarea pierderilor în RET sunt:

1. Majorarea fluxurilor de putere pe liniile: LEA 400 kV Isaccea - Vulcănești, LEA 400 kV Vulcănești - CERS Moldovenească, precum și pe liniile 330 kV din tranzitul CERS Moldovenească - Chișinău - Strășeni - Bălți - CHE Dnestrovsc. Majorarea fluxului de putere activă (MW) pe linii indicate și respectiv a valorii curentului electric (A), cauzează o creștere în proporție la pătrat a pierderilor de putere pe liniile electrice.
2. Majorarea fluxurilor de putere pe tranzitele 110 kV dintre stațiile electrice Vulcănești - Comrat - Chișinău;
3. Cauza principală a majorării valorilor fluxurilor de putere pe LEA (indicate la p.1 și p.2) sunt fluxurile de buclă, din SE al Ucrainei prin sistemele energetice ale României și Moldovei, după interconectarea acestora cu SE al Europei continentale. Valoarea acestor fluxuri de buclă este influențată de mai mulți factori:
 - Profilul excedentar al generării în regiunea Dobrogea din România (puterea instalată sumară fiind de apr. 3500 MW, inclusiv sursele regenerabile de en. electrică);
 - Importul comercial din SE al Bulgariei spre SE al României, urmat de o majorare a generării în regiunea de nord a Bulgariei;
 - Profilul deficitar în regiunea Odessa din SE al Ucrainei.
4. Un alt factor important care influențează încărcarea liniilor 330 kV din tranzitul CERS Moldovenească - Chișinău - Strășeni - Bălți - CHE Dnestrovsc este regimul de pompaj al blocurilor generatoare de la centrala CHE Dnestrovsc (Ucraina). În acest regim (de pompaj) consumul de putere în nodul indicat, poate ajunge la valorile de 800 - 1200 MW.

Această creștere duce la o majorare a costurilor Î.S. “Moldelectrica” pentru achiziționarea energiei electrice necesare acoperirii consumului tehnologic de energie electrică atunci când

aceasta este transmisă prin rețeaua Î.S. “Moldelectrica” și poate duce, de asemenea, la un exces al pierderilor normative în rețelele electrice ale Î.S. “Moldelectrica” stabilite de ANRE.

Informația privind consumul tehnologic și pierderile în rețeaua de transport a Î.S. “Moldelectrica” este prezentată în tabelul 15.

Tabelul 15. Analiza pierderilor tehnologice la transportul energiei electrice pe rețeaua Î.S. “Moldelectrica” pentru anul 2020

Nr.	Denumirea	Anul 2021				Anul 2022				Valoarea calculată al consumului tehnologic pentru a.2022	Abaterile valorilor calculate de la valoarea normativă (+) depășire (-) economie
		Energia electrică intrată în rețeaua filialelor RETÎ	Energia electrică (netă) intrată în rețea	Consumul tehnologic efectiv		Energia electrică intrată în rețeaua filialelor RETÎ	Energia electrică (netă) intrată în rețea	Consumul tehnologic efectiv			
		mil.kWh	mil.kWh	mil.kWh	%	mil.kWh	mil.kWh	mil.kWh	%		
1.	Filiala RETÎ Nord-Vest	413,0	341,5	14,4	4,19	369,3	303,4	14,7	4,81	14,7	0,0
2.	Filiala RETÎ Nord	1426,6	723,5	25,9	3,58	1441,4	668	25,9	3,89	27,7	-1,8
3.	Filiala RETÎ Centru	2666,5	782,5	31,0	3,96	2895,8	728,5	32,2	4,44	33,7	-1,5
4.	Filiala RETÎ Sud	735,0	467,1	25,1	5,38	2385,9	493,8	57,1	11,79	53,0	4,1
		5241,1				7092,4					
5.	Dintre care Energia electrică intrată în rețeaua OSD pe LEA 10-6 kV		2235,9	0			2231,9	0			
6.	Pierderile în rețeaua de transport 330-400 kV			20,0				32,0		55,9	-23,9
7.	Total pentru SEM din regiunea Malului Drept		4550,5	116,4	2,56		4425,6	161,9	3,66	185	-23,1

Notă: Valoarea relativă a consumului tehnologic de energie electrică în rețeaua electrică de transport este determinată în raport cu valoarea energiei electrice nete intrate în rețea Î.S. “Moldelectrica”.

Tabelul 16. Pronosticul lunar livrărilor și consumului de energie electrică pentru participanții la piața angro a energiei electrice din Republica Moldova în anul 2023.

Participant la piața angro	u.m.	Ianuarie	Februarie	Martie	Aprilie	Mai	Iunie	Iulie	August	Sept	Oct	Noi	Dec	Anul
Î.C.S. "Premier Energy" S.R.L.	MWh	263,414	255,000	272,124	238,625	225,670	227,561	246,902	238,951	227,789	243,517	252,815	276,348	2968,716
Î.C.S. "Premier Energy Distribution" S.A.	MWh	18	15	22	19	12	17	20	22	13	23	27	39	247,000
S.A. "FEE-Nord"	MWh	82,8	74,5	87,7	69,7	70,5	74,8	70,9	72,4	71,7	78,4	82	84,6	920,000
S.A. "RED Nord"	MWh	5,043	3,218	5,607	6,298	3,874	4,955	6,848	7,675	4,221	8,153	9,233	9,954	75,079
Î.S. "Moldelectrica"	MWh	15,2	13,8	14,0	12,4	12,2	12,6	13,2	13,7	12,8	13,7	14,7	16,0	164,300
Total, consum	MWh	384,457	361,518	401,431	346,023	324,244	336,916	357,850	354,726	329,510	366,770	385,748	425,902	4375,095
Livrări de la MGRES / UA / RO	MWh	250,218	226,082	266,701	283,597	285,154	315,752	337,923	339,047	311,502	319,750	272,810	300,682	3509,219
Livrarea (injectarea în rețea) en.el. de la:														
Termoelectrica, Sursa-1 str.M.Manole 3	MWh	98,457	109,365	106,365	42,315	25,455	1,324	0,000	0,000	3,915	30,061	88,617	98,421	604,295
Termoelectrica, Sursa-2 str.Vadul lui Vodă 5	MWh	4,932	0,000	0,000	0,000	0,000	3,655	3,255	2,897	2,880	0,000	0,000	0,000	17,619
S.A. "CET-Nord"	MWh	18,770	15,499	15,530	7,192	1,501	1,127	1,492	1,365	1,351	6,727	14,627	16,851	102,0307
Î.S. "NHE Costești"	MWh	4,500	4,000	4,500	3,500	4,000	7,000	7,000	4,000	3,000	3,000	3,000	2,000	49,500
SER zona PED	MWh	6,469	5,119	6,386	7,334	5,857	5,722	5,791	5,299	4,951	5,666	5,468	6,921	70,983
SER zona FCEE	MWh	0,819	1,174	1,666	1,844	2,088	2,148	2,194	1,926	1,655	1,367	0,977	0,715	18,571
SER zona Nord	MWh	0,292	0,279	0,284	0,241	0,190	0,188	0,195	0,192	0,256	0,200	0,248	0,311	2,877
Producerea en.el. de la:														
Termoelectrica, Sursa-1 str.M.Manole 3	MWh	114,356	125,814	121,839	50,051	30,773	1,584	0	0	4,752	36,349	103,222	114,928	703,668
Termoelectrica, Sursa-2 str.Vadul lui Vodă 5	MWh	6,833	0	0	0	0	5,316	4,84	4,41	4,19	0	0	0	25,589
S.A. "CET-Nord"	MWh	20,6934	17,2027	17,2117	8,279	1,8618	1,3446	1,7474	1,5971	1,5903	7,5959	16,3866	18,6154	114,1259
Î.S. "NHE Costești"	MWh	4,50	4,00	4,50	3,50	4,00	7,00	7,00	4,00	3,00	3,00	3,00	2,00	49,50

11.2 Indicatori privind continuitatea serviciului de transport al energiei electrice.

Valorile indicatorului de calitate privind energia electrică nelivrată ENS (Energy Not Supplied) și timpul mediu de întrerupere AIT (Average Interruption Time) pentru perioada 01.01 - 31.12.2022.

Indicator	Trimestrul I	Trimestrul II	Trimestrul III	Trimestrul IV	Total
ENS (MWh)	11,092	7,459	6,978	961,601	987,131
AIT (min/an)	1,216	0,98	0,908	119,351	121,669

Tabelul 17. Valorile indicatorilor ENS și AIT

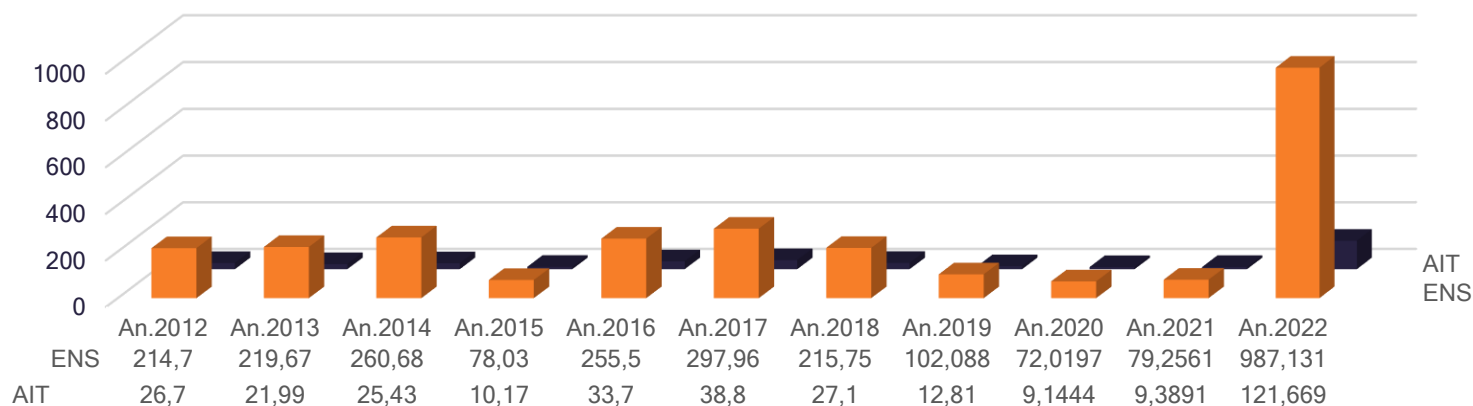

Figura 23. Valorile indicatorilor de calitate privind continuitatea serviciului în perioada 2012-2022

12 PERSPECTIVELE DE DEZVOLTARE A ÎNTREPRINDERII

Î.S. “Moldelectrica” planifică dezvoltarea rețelelor electrice de transport, ținând cont de starea actuală a sistemului energetic și evoluția prognozată a consumului, producției și schimburilor de energie electrică.

- Pentru perioada 2022-2024 se propune alocarea investițiilor în următoarele direcții:
- Construcția LEA 400 kV Vulcănești-Chișinău;
- Extinderea stației Chișinău-330 kV;
- Construcția LEA 400 kV Bălți-Suceava;
- Extinderea stației Bălți-330 kV;
- Construcția noului sediu al întreprinderii;
- Modernizarea sistemelor SCADA și MMS;
- Implementarea proceselor necesare în conformitate cu cerințele ENTSO-E;
- Reconstrucția liniilor electrice aeriene existente 110-400 kV;
- Retehnologizarea ID-10 kV;
- Reconstrucția/retehnologizarea stațiilor electrice;
- Instalarea capacităților noi de transformare și înlocuirea transformatoarelor existente;
- Modernizarea selectivă PRA.